

SITUATION

S T H L M

#253

SEPTEMBER 2018
ÅRGÅNG 23

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

**JULIA
KALTHOFF**
INGET YXSKAFT

SLUSSEN
TREDJE ÅRET

**INFÖR
VALET**
RÖSTJAKT
PÅ GATAN

SARA *"Skriva kanske är att försöka laga en trasig värld. Eller sätta på ensamma kvinnor silverkappor för att trösta"*
STRIDSBERG

NALEN

THUNDERPUSSY

FRE 7/9

AMEN DUNES

TORS 13/9

GLEN

MATLOCK

LÖR 15/9

STRAIGHT

NO CHASER

MÅN 17/9

DONAVON

FRANKENREITER

TORS 27/9

KLUBB DÖD

LÖR 29/9

POPSICLE

FRE 5/10

BODYFEST 2018

LÖR 6/10

CMA

SONGWRITER

SERIES

MÅN 8/10

LEVELLERS

FRE 12/10

VOIVOD

MÅN 15/10

DOCENTERNA

FRE 19/10

LAURA VEIRS

SÖN 21/10

FATHERSON

MÅN 22/10

GOOD

HARVEST

FRE 26/10

NOAH SLEE

SÖN 28/10

NEKO CASE

MÅN 29/10

THE VACCINES

TIS 30/10

ANNA CALVI

TIS 30/10

HONNE

ONS 31/10

IBEYI

TORS 1/11

PUBLIC SERVICE

BROADCASTING

SÖN 11/11

WALTER TROUT

ONS 14/11

ASH

TIS 11/12

RADKEY

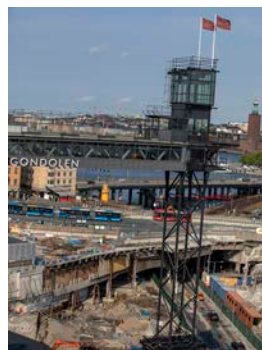
ONS 6/2

JOEL NILSSON

18 "EN EVIGHETSMASKIN. NÅT SOM INTE FANNS I VÄRLDEN, SOM VAR STÖRRE ÄN VÄRLDEN."

Författaren Sara Stridsbergs stora barndomsdröm var att uppfinna en fantastisk maskin.

MAGNUS SANDBERG

14 "NY GRUNDLÄGGNING BYGGS FÖR ATT HA GONDOLEN KVAR."

För tredje året är Situation Sthlm på Slussen och rapporterar om bygget.

EMMA HANNUST

28 "VALSTUGORNA SPELAR FORTFARANDE EN ROLL."

Sanna Sjögren, valledare Vänsterpartiet Storstockholm.

12 Julia Kalthoff

"Det viktigaste för vår teknologi har varit våra verktyg och det viktigaste bland verktygen har varit yxan. Så yxan är viktigast."

44 Svepet

Lisa Blomqvist skriver den handbok inför döden hon själv skulle behövt, Cinema Queer försöker öppna upp staden, Konstbiblioteket Reading edge har "manifest" som höstens tema, Tomas Zackarias Westbergs *Synthare!*, bandet Träd, Gräs och Stenar har blivit Träden, Zelda med mera.

48 Brilljant

Jimmy Lundkvist, trafiklinjemålare, Södermalm.

50 På hörnet

Carl Svensson, Skarpnäcks Allé/Pilotgatan.

8 Gata fram och tillbaka

Stora Gungans väg börjar i en staty som vänder kyrkan ryggen.

10 Situation Waldersten

Månadens bild av konstnären Jesper Waldersten.

11 Krönika: Maria Hagström

Att orka ändå.

26 Krönika: Ulf Stolt

Början på något.

32 Min plats

Elisabeth Kämpe säljer i Köping.

34 Gatuplanet

Capio tar över värden för hemlösa, användningen av cannabis ökar, 20% har lindrat smärta med alkohol.

36 Med egna ord

Säljarnas texter från gatan.

43 Korsord

Lös månadens kryss.

46 Dåtid sthlm

September 2010.

Kristofer Steen

JONAS JOHNERBERG

Sorgen, Slussen och Sara Stridsberg

JAG OCH FOTOGRAF Sandberg var på väg tillbaka uppför Katarinavägen till omklädningsrummet för återlämnandet av den skyddsutrustning - stövlar, hjälm, varselväst, handskar, glasögon - byggropen kräver, när vår ledsagare från Skanska, Mats Johansson, undrade om "en äldre herre som sa han var från Situation Sthlm som jag visade runt i utgrävningarna vid Stadsbiblioteket för några år sen". Jag berättade att det var reporter Jan Lindström han visat runt bland utgrävningarna - hans reportage från Slussen var för övrigt ett av de sista reportage Jan Lindström skrev för Situation Sthlm innan han avled 9 augusti 2015 efter en tids sjukdom.

Som traditionen bjuder ska jag

spela Lars Gullins "Silhouette" 4 september för att hedra honom på dagen för hans begravning. Kanske dra mig till minnes någonting av allt det vi pratade om under luncherna vi varje månad åt under många år: fatet med vindruvor hos Muhammad Ali i Las Vegas, den där natten i Prag när de slet in honom i en gränd undan en rysk stridsvagn, eller när han hamnade under samma bord som Slas på en Expressenfest och varför han blev kvar där under. Eller den korta kidnappningen i Mexiko med två andra journalister som de efter några timmar slingrade sig ur med en nödlögn.

Jan Lindström var briljant. Hade hela världen i sitt anteckningsblock. Han fattas oss här på Situation Sthlm.

PÅ TAL OM Slussen och fotograf Sandberg - för tredje året var vi i gropen klockan 10.00 tredje fredagen i augusti för att göra reportage från bygget. Och nu kan man börja se delar av det som tillhör det nya Slussen byggas - de två första åren har mest handlat om att riva och bygga provisorier.

För 17 år sedan skrev Sara Stridsberg en handfull reportage i Situation Sthlm. Några år senare romandebuterade hon med *Happy Sally* och etablerade sig sedan snabbt som en betydande författare och dramatiker. Vi träffades för första gången sedan dess och talade bland annat om skrivande, tröst, fåglar inomhus, Valerie Solanas humor och

drömmen om att bygga en evighetsmaskin. I september kommer hennes nya roman *Kärlekens Antarktis*.

SOCIALA MEDIER I all ära - med det är på gatan det viktiga mötet mellan politiker och väljare sker, det är på gatan partierna jagar röster inför valet.

Läs Gerd Erikssons reportage på sidan 28.

Då så. Hösten är här. Varsågod.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Situationist "Vi gör matlådor till personer som har svårt att få pengarna att räcka. Fler butiker vill vara med."

MARIA HASTEDIN

Anders Bastås

GÖR: Verksamhetschef för Hela Människan i Köping, som distribuerar Situation Sthlm till stans tidningssäljare.

"**HELA MÄNNISKAN FINNS** på ett 80-tal platser i landet och är en lillasyster till Stadsmissionen kan man säga. I Köping är i princip ortens alla kyrkor huvudman för Hela Människan. För att vara en så pass liten ort har vi relativt stor verksamhet. Vi är en mötesplats och serverar frukost, fika och lunch. Man kan ta en dusch, låna telefon, få gemenskap, hjälp och stöd i olika frågor och en gång i veckan träffa en läkare och sjuksköterska. Vi driver även "Matlådeprojektet". ICA Maxi ger oss livsmedel som har nått sista försäljningsdatum och vi gör matlådor till personer som har svårt att få pengarna att räcka. Fler butiker

vill vara med och vi ska bygga ut vårt kök för att kunna öka antalet matlådor. Vi har också en second hand-butik där människor kan få sysselsättning.

JAG HAR ANSVAR för verksamheterna. Jag är socionom och har tidigare jobbat på behandlingshem, inom kriminalvården och skolan, men det här är det roligaste jobbet jag har haft. Jag får arbeta med allt ifrån volontärer till myndigheter och polis, och ställs ibland inför svåra problem och livsöden. Jag får möjlighet att använda alla de erfarenheter jag samlat på sig under ett arbetsliv."

REDAKTION

Chefredaktör och ansvarig utgivare

Ulf Stolt
ulf@situationsthlm.se
08-54595390

Reporter

Maria Hagström
maria@situationsthlm.se

Art Director

Johan Olsson

Webbredaktör

Jenny Lindroth

Korrektur

Helena Gunnarsson

Medverkande skribenter

Gerd Eriksson

Medverkande fotografer och illustratörer

Emma Hanquist, Martina Holmberg, Joel Nilsson, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten.

För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.

Hemsida

www.situationsthlm.se

E-post

red@situationsthlm.se

Tryck

V-Tab 2015

Räckvidd

120 000 läsare
(Orvesto konsument helår 2017)

Upplaga

21 000 ex/mån (TS helår)
ISSN: 1400-4437

LEDNING & ADMINISTRATION VD

Pia Stolt
pia@situationsthlm.se
08-54595387

Ekonomi

Scanena international AB
Anna Berkus Kolte 0733-16 21 55
Magdalena Lilja 070-224 00 42
ekonomi@scanena.se

Address

Timmermansgatan 38
118 55 Stockholm

Tel

08-54595381

Fax

08-6687909

Organisationsnummer

556649-1071

Plusgiro/Bankgiro

pg. 25 59 89-6
bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET

Verksamhetschef,
sociala verksamheten
Jenny Lindroth
jenny@situationsthlm.se
08-54595388

Samordnare

Ingmar Olofsson
ingmari@situationsthlm.se
08-54595381

Jonas Svensson
jonas@situationsthlm.se
08-54595381

Telefonnummer distribution

08-54595381

Öppettider

Måndag till fredag kl. 8-15
Lördag kl. 10-14

Plusgiro/Bankgiro

pg. 28 19 18-3
bg. 5357-3259

Organisationsnummer

802411-1497

ANNONSERING & PRENUMERATION

Herman Sundgren
herman@situationsthlm.se
08-54595394

Catharina Persson
catharina.persson@mediakraft.se
tel. 070-421 02 80

Robert Wallner
robert.wallner@mediakraft.se
tel. 070-992 53 43

Privatprenumeration

12 nummer kostar 660 kronor

E-post

situationsthlm@pressdata.se

441 Tryck 428

Byt bolån nu.
(Typ jättelätt!)

Flytta bolånet till SBAB!
I Stockholm sparar du i snitt*
4 496 kr

SBAB!
från dröm till hem

* Räntebeloppet avser snittbesparing/år och baseras på statistik från Rättematchen, SBABs jämförelsetjänst för bolån. 3773 antal gjorda matcher i Stockholm mellan 121217-150518. Resultatet baseras på ditt angivna bostadsvärde samt inhämtade uppgifter om bolånets storlek och nuvarande räntekostnad. Flytt av bolån kan medföra kostnad. Om dina bolån är bundna kan en avgift (ränteskillnadsersättning) tillkomma.

Ett samhälle för alla, inte bara för de rikaste

De senaste årens regeringar har ökat klyftorna mellan fattig och rik.

Det kan vi ändra på. Den 9 september är din röst lika mycket värd som Sveriges rikaste. Använd den för att skapa en framtid som tillhör oss alla, inte bara några få.

Nu behöver vi ditt stöd för att förändra.

Rösta på Vänsterpartiet 9 september

HUVUDSTAN

Food Truck SM – bästa maten på gatan

ÄTBART Under Sthlm Food & Wine i Kungsträdgården den 8-9 september blir det SM i Food Truck. 41 food-trucks deltar och tävlingen är indelad i fyra kategorier: Vegetariskt/veganskt, Burgare, Mat i hand/bröd och Mat på tallrik.

Fred's Food Truck från Stockholm, som serverar amerikansk streetfood, tävlar i klassen Mat i hand/bröd. Inte så mycket för tävlingens skull utan för att ägaren Fred Melin tycker att det är kul att se så många Food Trucks samlade på ett ställe.

Vilken är den populäraste foodtruck-maten i Stockholm just nu?

– Definitivt hamburgare, säger Fred Melin,

Vilken är bästa platsen att stå på i stan?

– Birger Jarlsgatan vid Korskyrkan och Marieberg vid Socialstyrelsen.

Juryn i tävlingen består av kokkar och matjournalister och de bedömer smak, presentation, ätvänlighet, innovation och tidspassning. Förstapris är en plats i EM i Food Truck i Berlin.

GERD ERIKSSON

En av klasserna i Food Truck SM är Mat i hand/bröd.

GLISTAV KÄRBER

Lokalpolitiken tar plats på Plattan

DEBATT Den 2 september finns politiker från Stockholms stadshus och landstinget på Sergels torg för en debatt. Debatten kommer bland annat att handla om klassiska stockholmsfrågor som kollektivtrafik och bostäder. Säkerligen också om klimatet efter denna varma sommar. Innan debatten går det att bidra med egna frågor via mejl eller via frågelådor på Kulturhuset Stadsteatern.

– Vi har inte fått in så många frågor än. De som har kommit in har handlat om Slussen och varför det byggdes om. Det brukar vara högt och lågt. Stockholmarnas vanligaste frågor brukar handla om kollektivtrafik, bostäder, sjukvård och privatiseringar, säger Frida Johansson från Forum/Debatt som är producent.

Debatten på Plattan pågår i två timmar, i två akter. En för landstingspolitikerna, en för kommunpolitikerna. Moderator är Dagens Nyheters politiske reporter Viktor Kron-Barth.

GERD ERIKSSON

PUBLIC DOMAIN

"Faktum är att en burk honung borde kosta 20 miljoner kronor om bina hade 100 kronor i timlön."

Helle Reinevald, marknadsdirektör Gårdshonung, inför Honungens dag 20 augusti. Om de bin som arbetar i kupor på taken i Stockholm borde tjäna mera är oklart.

Pedagogisk hiphop på Hagsåtra Torg

FESTIVAL Den 15 september är det Hagsåtrafestivalen på Hagsåtra Torg. Balkaninspirerad klezmersväg, mat från alla världens hörn, ett löparlopp och pedagogisk hiphop, står på programmet.

En hip hop som vänder sig till barn och kan handla om vänskap, trafiksäkerhet, självförtroende och genus.

– Alla i familjen kan vara med när vi dansar, rimmar och sjunger ihop, säger rapparen John Landenfeldt, alias Jompa, som leder hiphopen från scenen.

GERD ERIKSSON

John Landenfeldt

Slussen 200 år med VR

STOCKHOLMS

VIRTUELLT Vill du vandra i Slussen under 1780-talet ska du bege dig till Medeltidsmuseet 15 och 16 september. Då tar ett par VR-glasögon dig tillbaka över 200 år i tiden. Och det är några av dem som är involverade i dagens bygge av Slussen som gjort vandringen

möjlig. Tack vare att de behövde ta reda på markförhållandena på Slussen för att veta vad som väntade, tog de fram användbar information.

– Vi har tittat på ritningar, etsningar, illustrationer och målningar från den tiden och skapat en 3D-modell av alltihop. Sen har vi kopplat 3D-modellen till en VR-modell, berättar Johan Stribeck, VDC/VR-ansvarig i Slussen från företaget ELU.

Med hjälp av virtual reality kliver man runt i modellen och ser hus, broar, kärror, tunnor och människor från förr. Nutid möter dåtid.

GERD ERIKSSON

50 år som förort

MILJONPROGRAM Den 8 september 1968 stod Prins Bertil framför ett fullsatt torg i Skärholmen för att inviga Stockholms största förortscenter med orden:

"I förhoppningen att Skärholmen skall motsvara allas förväntningar om en bättre stad, en stad för lyckligare människor, en stad för ett rikare liv, kort sagt, en stad värd att leva i."

Det var hemmafruarna i Skärholmen som 1972 startade en köpbojkott av mjölk och krävde prisstopp. De lyckades.

Den 8 september firar Skärholmen 50 år.

– Firandet bara växer och växer, 40 föreningar deltar och det är som ett gigantiskt knytkalas. Och allt är gratis, säger festgeneralen Moa Danielsson Grimstad.

GERD ERIKSSON

KRISTOFER STEEN GÖR JULIUS CAESAR

"Naturligt att börja med opera efter att vi la ner Refused."

ORIONTEATERN SATSAR i höst på Shakespeares klassiker *Julius Caesar*, som enligt teatern blir en "expressiv Flugornas herre-berättelse". För regi står Kristofer Steen, som tidigare har studerat vid Operahögskolan, satt upp operorna *La Bohème*, *Rigoletto* och *L'Orfeo* och är gitarrist i hardcorebandet Refused.

– Julius Caesar sätts nästan aldrig upp i Sverige, vilket är lite udda eftersom det är en otroligt bra pjäs. En republik är på väg att övergå i diktatur och personer i Julius Caesar närhet, som värnar om republiken, bestämmer sig för att mörda honom. Julius Caesar är en klassisk populist och man slås av över hur mycket han påminner om våra nutida populister.

Föreställningen, som har premiär 28 september, kommer att vara experimentell, lekfull och visuell. Teaterns scenrum förvandlas till en tempellik spegelsal med en svävande scen.

– Vid produktion av Kanye Wests förra platta fanns en flytande scen över publiken. Jag ville ha en liknande i min föreställning. Den blir en slags tron och på den står Julius Caesar – kejsare men ensam och sårbar i sin maktposition. Det kommer också att vara en hel del musikaliska inslag: black metal och dark ambient.

Hur gick vägen från att vara gitarrist i Refused till att studera opera och jobba med regi?

– Jag har vuxit upp med opera i hemmet. Det var naturligt att börja med det efter att vi la ner Refused. Det finns beröringspunkter, båda är starkt expressiva uttryck. Och det finns narrativ i musiken, jag har alltid dragits till det.

Vill du ägna dig mer åt musik eller regi i framtiden?

– Som regissör får man skapa en hel scenisk värld, det musikaliska är lite mer begränsat. Jag gillar en kombination, men om det är ett *Sophie's Choice* och jag måste välja en passion blir det regi. Film kanske är nästa steg.

MARIA HAGSTRÖM

Stora Gungans väg, Enskede 13.35-14.09

En staty för att påminna om bostadsslummen vänder kyrkan ryggen, en cyklande pojke sminkad som katt, erbjudande om pianostämning och en vit skjorta på vädring. Stora Gungans väg är trots allt inte särskilt lång. TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

STOCKHOLMSVÄGEN DRAR FÖRBI framför Triangelkyrkan och mellan Stora Gungans väg, Krokvägen och Stockholmsvägen bildas en trekantig liten anläggning av gräs, häckar och träd med en staty i mitten som vänder kyrkan ryggen. Det är konstverket "Samverkan" av Bertil Berggren-Askenström som restes 1981. På sidan av statyn står inskrivet: "Till minne av dem vilka i sekelskiftets Stockholm byggde sig ut ur bostadsslummen. Gamla Enskedes befolkning gav monumentet sitt helhjärtade stöd år 1977. Bertil Berggren-Askenström uppskulpterade sin idé slutgiltigt från 1978 till 1981."

Matboden är stängd, parasollen

hopvirad och de vita borden och stolarna står tomma. Vissa av växterna i blomlådarna utmed staketet ser ut att lida visst besvär av värmen.

Vid konditoriet mitt emot är det fullt på uteserveringen. En mamma står bredvid sin parkerade grå barnvagn med barnet upptaget på axeln och vagnar det sakta. Efter en kort stund lägger hon ner barnet i vagnen igen och täcker över öppningen i suffletten med en tunn, vit filt.

Utanför Svenska kyrkans lokal en röd bänk, märkt "Kyrkbänk" med en skylt påskruvad högst upp till vänster. På anslagstavlan bredvid bänken information om fotboll, babysång, livets väg, studiecirkel om aposteln

Petrus och föredragsserien "Med helgon och sökare". Plus höstens tider för samtalsgruppen för årsrika.

Innanför grinden till huset i hörnet Grepstigen står två, gängligt nyplanterade träd.

PÅ EN TUNN spånskiva fäst i staketet ner mot tunneln under Nynäsvägen sitter två lappar – en erbjuder 30% rabatt på hundtrim, den andra pianostämning, underhåll och mekanikjustering.

Utmed ena väggen i tunneln sitter bilder och teckningar skapade av unga och gamla i Enskede, ett samarbete mellan bland annat Trafikkontoret, Kulturskolan, Mariahemmet, några skolor, daghem och fritidsgårdar.

På andra väggen mönster med kakel i rödbrunt och vitt.

Två barn kommer cyklande i tunneln, en av dem – det yngre barnet, lillebrodern – är sminkad som katt och morrar när han försöker cykla i kapp sin några år äldre syster. Några meter bakom dem kommer deras mamma, barnvagn framför sig, och ropar skrattande efter dem att stanna precis när de är ute ur tunneln.

Två av borden på gatan utanför pizzerian är upptagna – ett i solen, ett i skuggan. Vid bordet i solen dricks det öl, vid det i skuggan kaffe.

UTMED DEN SAMMANHÄNGANDE huskroppen i terracotta, vitt och

ljusgult som sträcker sig bort mot Sandsborgs tunnelbana ett långt cykelställ i svart smide, endast tre cyklar parkerade i det.

På andra våningen i delen färgad terracotta ett öppet fönster, i en galge hängd på kroken en vit skjorta på vädring.

En man i beige shorts och svart ryggsäck hälsar på en man i blå t-shirt som kommer snabbt cyklande bortifrån tunnelbanan. En kvinna i grå klänning med matkassar tittar på klockan och ökar steglängden ner mot tunneln under stationen.

Precis när hon försvinner ur synfältet hörs ljudet av ett annalkande tunnelbanetåg. 🚆

Och nu spänningarna:

Det är upprörda moln

över samtliga län

människor uppmanas

att gå in i sina hus

och aldrig komma ut.

Tack.

MARIA HAGSTRÖM ATT ORKA ÄNDÅ

JAG HYR EN bil. Slipper växla. Slipper hålla foten på pedalen för att gasa-bromsa på storvägen. Slipper vrida på huvudet när jag backar på parkeringen. Sedan: låser och dubbelkollar att det är låst. Det är öppet. Låser igen och dubbelkollar att det är låst. Det är öppet. Låser och min kompis får dubbelkolla att det är låst. Det är öppet. Jag ringer till hyrfirman och är omodern. Meddelar att jag lämnat bilen olåst, bara så de vet. Den är låst, svarar biluthyraren.

Nu är det så att jag inte är särskilt välorienterad bland nya fyrhjuliga fordon, jag hade ingen aning om att bilen känner av att nyckeln finns i närheten och därför låser upp sig själv när handtaget vidrörs. Jag visste inte att vi är så lata att vi inte ens längre orkar trycka på en knapp på en nyckel.

Efter att jag har sprungit fem kilometer på gymmets löpband utan att röra mig framåt eller cyklat en mil på en hjullös cykel utan att förflytta mig en centimeter, så brukar jag ta rulltrappan i stället för trappan. Orka röra mig framåt, jag har redan nästan gjort det. Och för att gå in i affären trycker jag på knappen som får dörren att öppna sig själv, trots att jag inte har problem med armfunktionen. Men orka ta i, jag lyfte några vikter på gymmet.

I telefonen ringer Siri upp kompisen åt mig. Orka söka upp numret. Jag googlar fram information som jag egentligen vet att jag känner till. Orka gräva fram det ur minnet. Använder miniräknaren för att multiplicera tal som jag kunde som ett rinnande vatten på mellanstadiet. Orka tänka.

MÄNNISKAN ÄR BEKVÄM och lat. Och inte blir vi mindre bekväma och lata när allt anpassas efter vår bekvämlig-

het och lathet. Vi vill gärna ha enkla funktioner. Vi vill ha enkla lösningar. Och enkla svar. Orka problematisera. Orka nyansera. Det är bekvämt med svart eller vitt, ett tydligt ja eller nej, för eller emot, enkla svar på komplexa problem. Vi ser det vi ser framför ögonen men tar oss ofta inte mycket längre än så. Orka ifrågasätta. Orka vara källkritisk. Andra källor

JAG VISSTE INTE ATT VI ÄR SÅ LATA ATT VI INTE ENS LÄNGRE ORKAR TRYCKA PÅ EN KNAPP PÅ EN NYCKEL.

finns egentligen bara några sidor bort på nätet, men ett klick har redan gjorts och allt ska finnas på bara en klicklängds avstånd, sedan tappar man folk bakom vagnen.

VI SLARVAR OCH tar genvägar. Som barn hade jag en återkommande mardröm. En stor varg jagade mig och en kompis bland skogens höga tallar. Det fanns två vägar till räddningen i en stuga. En väg var kortare. Jag valde den, kompisen valde den andra. Men jag stötte på stenar, fallna träd och stupande stigar. Jag klättrade, sprang och ramlade. Kompisen hann fram, men vargen fångade mig.

En dröm är en dröm och jag är

inte mycket för drömtydning, men det som först ser ut att vara den lättaste vägen behöver inte vara det bästa. Verkligheten är inte så simpel som den kan se ut.

Det finns kanske en bra genväg till att låsa upp en bildörr, men orka fundera lite på andra genvägar vi tar.

Orka ändå röra dig framåt. Orka ta i. Orka söka upp numret. Orka tänka.

Orka vara källkritisk. Orka problematisera. Orka nyansera. Orka gräva i minnet. I historien kan framtiden finnas.

Orka gasa-bromsa själv, för det är inte en rak väg. Orka växla om, när motorn börjar skrika. Orka vrida på huvudet och se dig om. Jag vill veta vilken väg som är bäst för att nå målet. Vargen ska inte ta mig. 📞

HISTORISKA MUSEET VISAR

100% kamp

Sveriges historia

Fri entré!

Jag är inga cancersvul

JAG ÄR EN PERSON! EN RULLSTOL

Läs mer på historiska.se
Narvavägen 13–17 Stockholm

Historiska

Som 20-åring blev Julia Kalthoff vd för en yxfabrik. Sedan dess har yxan varit hennes grej, hon tycker om dess kraft och historia. I en liten verkstad i Kummelnäs startar hon nu upp sin egen yxtillverkning. Först ut är hennes täljyxa. **TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO JOEL NILSSON**

INGET YXSKAFT

Det finns en sån kraft i en yxa. Och "yxan är för verktyg vad trumman är för musiken." Det tilltalar Julia Kalthoff.

– Den är så användbar och vacker och den har en lång kultur och historia. Det som långt tillbaka markerade övergången till att vi blev människor var att vi började tillverka verktyg – yxor. Det viktigaste för människans utveckling har varit teknologi och det viktigaste för vår teknologi har varit våra verktyg och det viktigaste bland verktygen har varit yxan. Så yxan är viktigast, säger hon, skrattar och serverar kaffe på en stubbe utanför sin täljverkstad i Kummelnäs.

Det ligger träflisor på golvet, en borrmaskin står på en avhuggen trädstam och från en låda sticker några halvfärdiga yxskaft upp. Här ägnar hon dagarna åt att ta fram en riktigt bra yxa, som ska skära som genom smör. Innan jul ska hennes företag ha den ute till försäljning.

Men yxbranschen kom hon in på redan för tio år sedan. Julia Kalthoff var 19 år och ville lära sig att smida.

– Jag tjatade in mig på en smideskurs på en yxfabrik och gick sedan alla kurser som fanns där. När de behövde nån som kunde hoppa in i stället för vd:n i tre månader på en systerfabrik frågade de mig. De sa: "du ska bara svara i telefon och om det händer nåt ska du fixa det". Jag var tillräckligt ung för att inte fatta hur stort ansvar det skulle vara.

DE TRE MÅNADERNA blev till fem år och det var otroligt roligt, kämpigt och lärorikt. Efter ett tag började hon genomföra sina egna idéer och visioner, förändra och förbättra. Därefter har hon studerat ekonomi, filosofi och juridik i Uppsala och flyttat vidare till ett

hus uppe på ett berg i Hälsingland eftersom hon "längtade efter att bo själv långt ifrån allting". Där på berget började hon starta upp sitt eget yxföretag.

När hon var klar med att bo "långt från allting" flyttade hon till Kummelnäs i Nacka.

Hon går in i den lilla verkstaden och hämtar den halvfärdiga täljyxan.

– En täljkniv används när man ska göra den sista "finishen", men när det är mycket

JAG TÄNKER ATT ALLT SOM ÄR GJORT MED MYCKET TANKE, HJÄRTA OCH HJÄRNA TILLTALAR MÄNNISKOR.

material som ska bort tar det hundra år om du ska använda en kniv. I stället täljer man med yxan och finskar med kniven.

En täljyxa ska ha en lång egg. Den ska inte hugga, den ska skära.

– Och då är det viktigt att vinkeln längst ut på eggen är precis flat eller lite konkav, hålförmad. För då hittar den in när man går längs med virket. Är den i stället lite rundad så gör den inte det och om den är för tunn så kommer den att suga fast.

Och skaftet, berättar hon, ska vara så att det går att komma nära eggen och därmed få samma precision som med en kniv, eller få mycket kraft i slaget om man håller längre ut.

Skaften är tillverkade av ask eller en.

– Ask är mer traditionellt. Det har långa fibrer, är hårt och samtidigt flexande, så det är perfekt för yxskaft. Enen är mer flexande.

Det är för folk som täljer hela dagarna. Då vill man att det ska vara skonsamt för handen och att skaftet fångar upp slagen mer.

PRISET FÖR YXAN kommer att landa någonstans mellan 2 000 och 3 000 kronor.

Lägger människor pengar på en kvalitetsyxa?

– Jag tänker att allt som är gjort med mycket tanke, hjärta och hjärna tilltalar människor. Verktyg gör ju att folk kan skapa det de vill och då vill man ha ett bra verktyg. Jag jobbar för att man ska känna skillnaden.

Planen är att så småningom göra fler yxmodeller och större klyvyxor.

Varför blir den första en täljyxa?

– Jag gillar att tälja och kommer in i ett flow. Jag tycker mer om att tälja än att smida. Anledningen till att jag började smida var för att det var så svårt att förstå sig på: att man tar metall och värmer det med eld och formar om det med sin egen kropp till nånting som kommer att förbli så i hundratals år. Den fascinationen, mysteriet, var det som fick mig intresserad. Att tälja är precis tvärtom. Då kan man bara gå ut i naturen, hitta virke och sen är det lätt att med en bra yxa och en kniv skapa nästan vad som helst.

Vilket behov har folk av yxor i dag?

– Jag tror att allt yxande i dag handlar om intresse. Det kan vara människor som tycker om att tälja eller som vill få en skön paus genom att hugga ved. Det är en otroligt tillfredställande handling – hugga veden, stapla den, torka den, göra en brasa. Eftersom vi har använt yxan i all evinnerlighet för att bygga hem och skaffa mat – de grundläggande behoven – så tror jag att det är nåt som sitter djupt i oss. Därför känns det bra att hålla i en yxa. ☺

JULIA KALTHOFF ÅLDER: Fyller 30 år 7 september **BOR:** Kummelnäs i Stockholm **GÖR:** Yxmakare med det egna företaget Kalthoff Axes. Har tidigare varit vd för yxsmedjan Wetterlings och tilldelades 2013 stipendiet Kompassrosen från stiftelsen Ungt Ledarskap. Hon har också arrangerat täljfestival i Ystad.

SLUSSEN

Tredje fredagen i augusti, klockan 10.00, gör Situation Sthlm sitt årliga nedslag på byggarbetsplatsen på Slussen. I år är vi där för tredje gången. Efter att mycket de två första åren handlat om att riva ner och bygga provisoriska lösningar för att Slussen som trafikplats ska fungera, kan man nu se det första som byggs till det nya Slussen – nedgången till en rulltrappa. TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

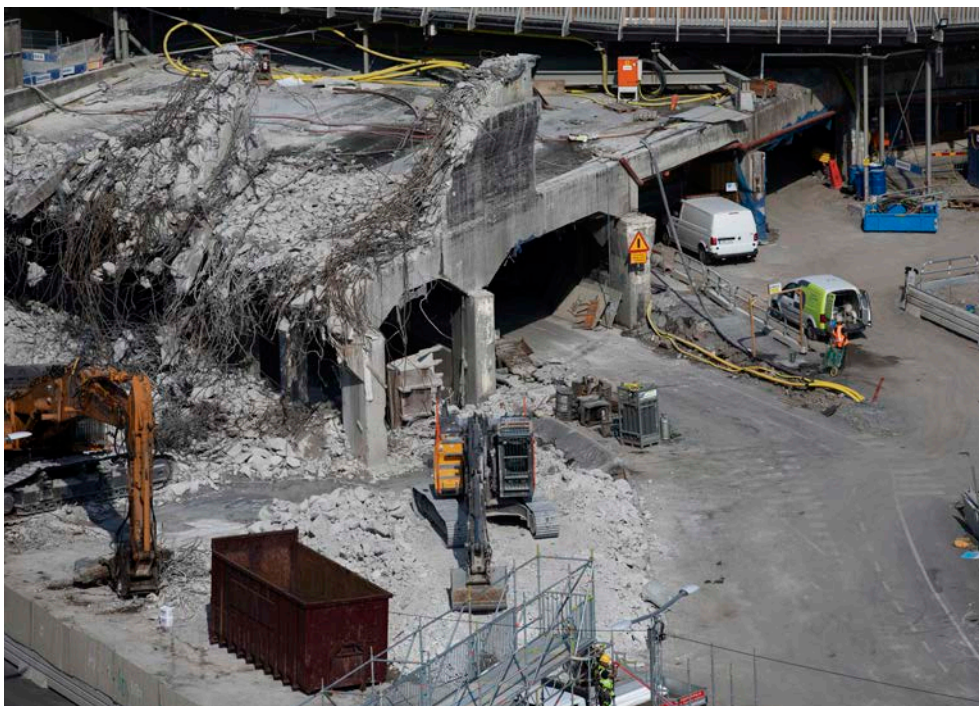
dagsläget finns det två 70 meter höga tornkranar på arbetsplatsen – en i vattnet ungefär där den gamla slussöppningen låg, en stående intill berget vid Katarinavägen – som med sin räckvidd på 80 meter per kran i princip kan serva hela arbetsplatsen. Men det ska till en tredje, ännu högre kran med ännu mer lyftkraft. För det är trångt på marken i byggropen, så trångt att det inte alltid går att köra maskiner man ska flytta, de får lyftas med kran i stället.

Man behövde inte – som befarat – byta stålet hela vägen i Katarinahissens men en ny grundläggning byggs för att ha Gondolen kvar.

Pråmarna i Saltsjön pålar för den kommande brokonstruktionen som ska vara på plats och jämnar till sjöbotten – på vissa håll 10 meter, på andra håll betydligt djupare. Just nu byggs nya huvudbron. Den gjuts i betong i fem delar, i Kina, monteras sedan ihop och fraktas hit i båt. Den 145 meter långa och 45 meter breda bron kommer i november 2019, ska vara på plats i början av 2020 och sensommaren samma år ska trafiken släppas på och Hornsgatan, Katarinavägen och Skeppsbron trafikeras igen.

3 500 pålar ska stödja den nybyggda brokonstruktionen.

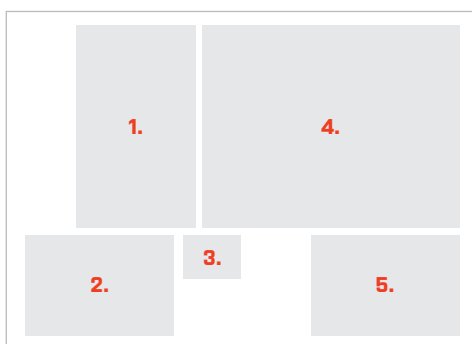
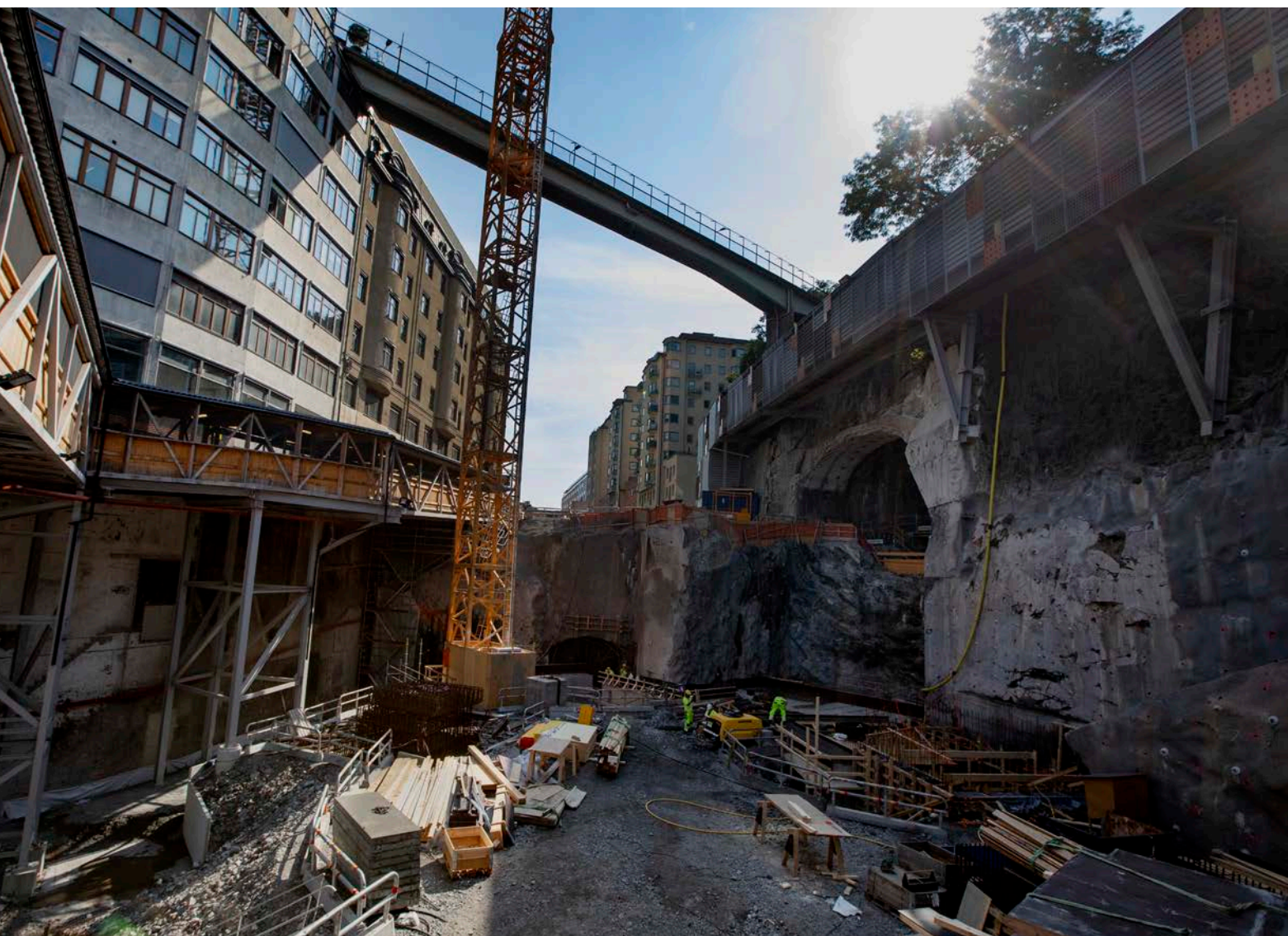
Nya bussterminalen fungerar fram till 2023 då den nya terminalen i Katarinaberget tas i bruk. Bredvid den bygger man nu ett tråg utmed vattenlinjen där biltrafiken en period kommer att gå. 📍

1. När den nya brokonstruktionen – en huvudbro för biltrafiken och två lägbroar för cyklister och gångtrafikanter – är på plats kommer överfarten mellan Gamla stan och Södermalm att ligga längre österut än nu.

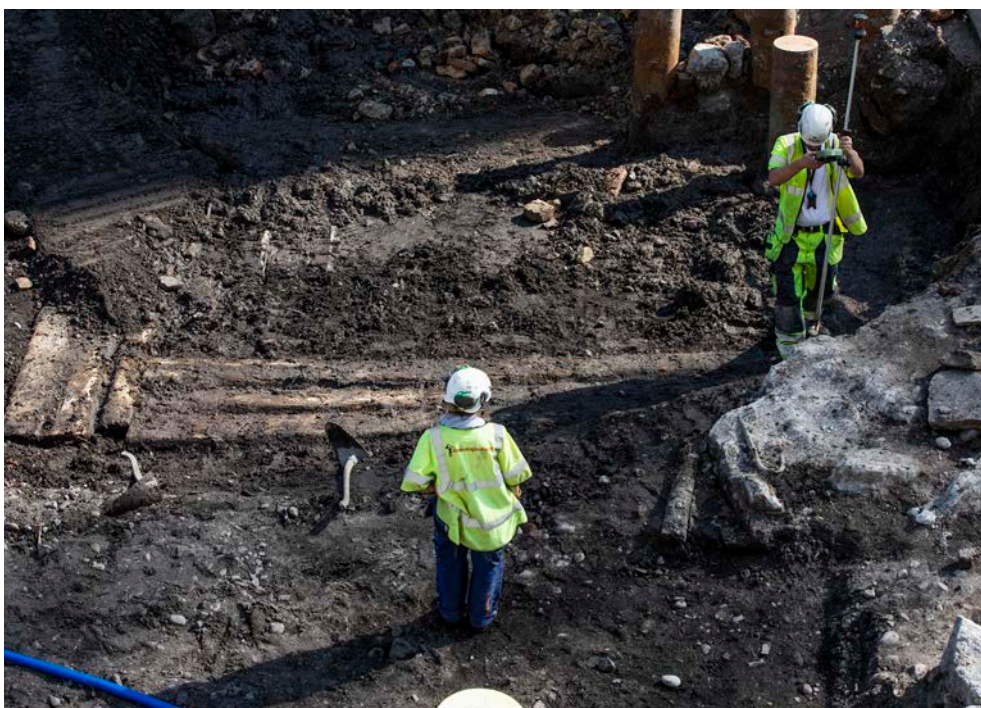
2. Det som återstår av den gamla bussterminalen. Sorteringen av metallsrot och betong sker på plats. Detta är det sista man behöver riva av det gamla innan den nya brokonstruktionen sätts på plats.

3. Sågsnittet i väggen till tunnelbanehallen från åttiotalets grundförstärkning och kärnpålning. Byggnaden var för tung att påla upp och det var svårt att göra det rent tekniskt, så man valde att bara hålla taket kvar på plats och låta underdelen sakta sjunka ner.

4. Ner till höger i bilden, precis hitom anläggningsarbetarna i varselkläder, det som är något av det första synliga av det permanenta nya Slussen som byggts – schaktet för en av rulltrapporna som leder ner i Katarinaberget till den kommande bussterminalen. Man ska ta sig ner djupt, under bilgaraget.

5. Två arkeologer dokumenterar och mäter och fotograferar en gammal rustbädd från 1700-talet. Arkeologerna går även i efterhand igenom muddringmassorna som pumpas ut för att se om de finner någonting. I bildens nederkant syns även kullersten från den gamla stenläggningen utmed det som då var strandkanten, samt delar av en mur. Man hanterade höbalar här, lastade dem på häst och vagn.

MED ORDEN SOM TRÖST

Författaren Sara Stridsberg drömmer ibland om nätterna att hon kan flyga. När hon var liten ville hon bygga sig en evighetsmaskin, någonting utanför sig själv, större än livet. Men skrivandet blev hennes och utgör en form av universell tröst – det låter henne sy in tunna trådar i fodret på Valerie Solanas silverkappa för att skydda henne i livets slutskede, men skrivandet tröstar också delar i henne själv. I nya romanen *Kärlekens Antarktis* börjar berättelsen i döden. Och det är den dödade som berättar. TEXT ULF STOLT FOTO JOEL NILSSON

Albert Bonniers förlag, Sveavägen 56, mitten av augusti.

Sara Stridsberg och jag inleder vårt samtal med att försöka utvärdera vilket år det var – det visade sig att det var mellan april 2001 och januari 2002 – som vi senast hade kontakt, då i samband med ett hon frilansade för Situation Sthlm och under den tiden skrev en handfull reportage och intervjuer samt en del konst- och litteraturrecensioner.

– Var det sista jag skrev en artikel om hemlösa kvinnor som inte var från Sverige? Det jag minns starkast är den texten, där jag intervjuade fem kvinnor som inte var födda i Sverige och som var hemlösa.

– Det finns nog någonting skärva från den texten i den här romanen jag skrivit nu, det är inget jag tänker på medvetet, bara sånt jag minns – vissa människor glömmes man aldrig bort, hur kort man än träffar dom.

Hennes redaktionella medverkan i Situation Sthlm inföll något år efter att hon gått klart författarlinjen på Biskops-Arnö – hon valde att gå den två år, det sista påbyggnadsåret med en författare som handledare hon träffade en gång i månaden medan hon skrev på ett eget manus – och två år innan hon romandebuterade med *Happy Sally*.

Sara Stridsberg är inte helt säker, men tror att hon började skriva på det som sedan kom att bli *Happy Sally* under det sista året på Biskops-Arnö. Men att hon också skrev på ett annat manus under den tiden.

– Då var det långa väntetider på förlagen – det är det nog fortfarande, men det beror också på hur många böcker man gett ut – och första boken får man vänta på att få ut. *Happy Sally* låg klar 2002 så jag började på den år 2000 så jag började nog på den där.

Hur tänker du tillbaka på utbildningen?

– För mig var det fantastiskt, jag visste inte ens om att det fanns skrivarkurser. För mig

var det ren lycka att få vara på den där ön och skriva. Och våga visa text. För mig var det en lite skamlig affär att våga visa nånting.

– Jag hade föreställningar om att det skulle bli så katastrofalt om nån såg det jag skrivit, nån sorts storhetsvansinne är det ju – så särskilt katastrofalt blir det ju inte att visa text för nån. Men det kan kännas så, som att man har nåt explosivt inom sig.

Innan dess hade Sara Stridsberg inte skrivit så mycket skönlitterär text, men hon hade skrivit mycket dagbok – ibland 20 sidor om dagen. Hon har inte tittat i dem sedan tiden de skrevs. Men de ska finnas kvar.

– Ja, nånstans. Om de inte försvunnit utan att jag märkt det ska de finnas. Då skrev jag så oerhört mycket att jag tänker i dag att det nog övergick i nåt slags litterärt skrivande.

JAG HADE FÖRESTÄLLNINGAR OM ATT DET SKULLE BLI SÅ KATASTROFALT OM NÅN SÅG DET JAG SKRIVIT.

För så innehållsrikt var inte mitt liv.

Hur tidigt började du skriva dagbok?

– Jag skrev mycket när jag var liten, sen hade jag en period jag inte skrev så mycket, sen skrev jag väldigt mycket från 18 till 25.

– Jag vet att en gammal pojkvän sa att när jag blev arg då så satte jag mig mitt emot honom och skrev i min dagbok, han uppfattade det som ganska aggressivt. Men jag vet inte ens om jag skrev om honom. I dag tar folk väl fram mobilen och försvinner in i den, jag tog fram den där stora boken jag alltid hade med mig.

Hon växte upp i ett hem med böcker i bokhyllan, att sitta och läsa var ingen främmande sysselsättning.

– Mina föräldrar var båda akademiker, men gjorde inget som liknade konstnärligt arbete eller skrivande.

Läsandet fanns, precis som skrivandet, med henne redan i unga år. Hon minns att hon började leta egen litteratur tidigt, "samtidigt måste mina föräldrar ha satt böcker i händerna på mig från början".

– Jag läste Kerstin Thorvalls romaner när jag var tio eller så. Jag tänker nu att det var ganska tidigt. Jag tror inte jag grep-pade allt, minns att jag satt och tittade på det där omslaget med den nakna kvinnan till *Oskuldens död* där man ser hennes inre organ i genomskärning – så som det var när

man var liten på vår tid och det inte fanns nåt att göra, man kunde titta på mönstret i en matta i två timmar. Eller ett bokomslag. Bara för att få tiden att gå.

Sara Stridsberg har en examen från juristlinjen – hon pluggade i Uppsala och Frankrike – men har inte arbetat som jurist en enda dag i livet. Att hon valde att gå den utbildningen beskriver hon som en blandning av att vilja vara duktig och att hon hade "nån sorts idé då om rätt och rättvisa". Om upprättelse för den utsatta människan.

Har du haft nån nytta av juristutbildningen i ditt skrivande?

– Utbildningen lärde mig att tänka – ett sorts systematiskt, analytiskt tänkande, att förstå många olika delar av världen. Se olika dilemman. Och att lägga ner stor tankekraft

på varje liten sak och förstå världen i en sorts helhet, i ett slags system.

– Det känns som att vi ofta står och skriker rakt ut om nånting vi tycker. Att hålla två tankar i huvudet är generellt sett svårt för människor.

FÖR NÅGRA MÅNADER sedan, i slutet av våren, lämnade Sara Stridsberg in det färdiga manuskriptet till förlaget på kommande romanen *Kärlekens Antarktis*. Hon beräknar att hon jobbat med romanen i ungefär tre år. Hon har under tiden skrivit flera teaterpjäser, men hela tiden "haft den här världen närvarande på ett eller annat sätt".

– De texter boken började i har egentligen sitt ursprung i en mans berättelse från Guantanamo. Jag minns att han sa orden "ta en bild av mig när jag är död". Det var så hjärtskärande – han var instängd där och det enda han ville var att de skulle ta en bild av honom när han var död. Jag minns inte vad bilden skulle användas till, vad han tänkte. Som ett sorts bevis för att han funnits i världen. Men det var ett enormt uttryck – jag kan fortfarande inte definiera vad det var han uttryckte, men det har suttit fast i mig i många år. Och så började egentligen romanen, att huvudpersonen säger "ta en bild på mig när jag är död, se på mig när jag är död".

Den första mening hon skrev och behöll

OM SVENSKA AKADEMIEN

– Jag tyckte att det var roligt. Jag har aldrig läst så mycket som under den tiden. Och jag läser ändå väldigt mycket i vanliga fall. Jag läste väldigt mycket sånt som jag inte skulle ha läst i vanliga fall. Det var som att min värld blev lite större, och det var roligt. Det andra tänker jag att jag kan prata om längre fram. Vem som än yttrar sig nu så blir det bara smutsigt och rubriker. Det är som att nåt måste lugna sig först. Men jag är helt bortkopplad från Akademien, det känns skönt.

är den mening som inleder romanen: "Vi var alltså i skogen".

– Från början var hon bara i skogen hela tiden. Sen tror jag att det där med evighetsperspektivet dök upp – en dag skrev jag bara så, och kände mig djupt skamsen att jag skrev så. Jag brukar nog hålla mig till nån sorts realism och är man död så är man död.

– Och om nu den dödade ska få vara den som berättar så är ju det förutsättningen, då måste hon få fortsätta berätta även efter döden, då kan inte döden vara slutet för hennes berättelse. På ett sätt var det väl en logisk konsekvens, om hon skulle föra talan.

Sara Stridsberg beskriver boken som att den "handlar ganska mycket om att bli mamma, för nån som blivit fråntagen sina barn och haft svårt att vara mamma men blir det till slut".

– För mig slutar boken så att hon på riktigt blir de här barnens mamma. Och då kan man invända att allt gått åt helvete – du är död, ditt ena barn har dött. Men ändå, i ett slags gigantiskt universumperspektiv blir hon till slut de där barnens mamma på riktigt.

För att hon hanterar mammarollen bättre när hon inte är närvarande?

– Det är ju lite självmordets yttersta logik, det är bättre att inte finnas för omvärlden. Det säger hon också någonstans i boken att allt är bättre för er nu när jag inte är närvarande.

– Dels försökte jag skriva boken bortom vår kultur som är så besatt av den döda kvinnokroppen som underhållning – "visst, då får ni se en död kvinnokropp då, var-så-goda". Den dödade säger det någonstans i romanen att i all den här underhållningen flimrar bara den dödas kropp förbi sekundsnabbt, sen sitter de där välutbildade och trevliga människorna i nåt rum och fantiserar om mördaren och fascinerar av honom.

Sara Stridsberg visste att hon inte ville skriva en bok som handlade om mördaren och skuldfrågor – det var den dödade som skulle berätta.

– Och hon bryr sig inte heller om vem det är, eller vill inte riktigt fastna i den frågan. För henne spelar det ingen roll, det kunde varit vilken man som helst av dem, på det som jag kallar för Herkulesgatan.

Innan hon lämnade manuskriptet till förlaget hade det i olika omgångar passerat dem hon kallar sina "remissinstanser" – privata läsare hon inte skulle klara sig utan.

– Jag skulle aldrig våga ge ut en bok utan att fråga dem först. Och få lite pisk. Jag skulle

aldrig vända mig till förlaget direkt – förlaget är jättebra – men jag skulle aldrig göra det. Först ska det gå via mina remissinstanser.

Hon tycker att det i processen är bra med förlagets synpunkter också.

– Väldigt tidigt i romanen är det väldigt genant att visa det för folk, helt enkelt. För att det fortfarande är lite ofärdigt, löjligt.

– Jag har en eller två riktigt nära som jag kan visa för väldigt tidigt, som jag inte har några skamkänslor inför. Men det är verkligen svårt med de flesta. Och det kanske har ökat med tiden också, att jag får mer och mer svårt att visa upp det där tidiga. Jag var bra på det i början.

SARA STRIDSBERGS ANDRA roman, *Drömfakulteten*, utkom 2006. Den Augustprisnominerades, tilldelades Nordiska Rådets litteraturpris 2007 och är i dag översatt till elva olika

språk. Boken är en poetisk blandning av sanning och fiktion rörande feministen Valerie Solanas liv och leverne.

– Jag tänkte hela tiden "jag ska inte skriva en roman om Valerie Solanas". Så gjorde jag det ändå. Hon var en slags symbol för den

OM LÄPPSTIFT

– Ofta har jag läppstift utanför munnen just när jag skriver. Det är nånting med det där. Det känns som om hela vårt liv är så. Man kan göra sig begärlig och socialt accepterad, men det är bara en millimeter till motsatsen. Det ligger så nära hela tiden. Jag tänker också ofta på det, driften att vara perfekt. Och att det kan skrämra andra människor. Det är bra att ha läppstiftet lite utanför munnen, ha revor, misslyckas lite och säga konstiga saker. För jag blir skräm av perfektion. Jag blir skräm av om läppstiftet alltid är innanför.

nån sorts beskydd. På ett sätt var nog hela den romanen ett beskydd, ett försök att skydda henne från världens blickar.

Sara Stridsberg läste Valerie Solanas SCUM-manifest – hon översatte det och skrev ett förord till det när det gavs ut på svenska 2003 – och blev väldigt drabbad av texten, tyckte att det var den sorgligaste utopi hon läst. Och den roligaste dystopi hon läst.

– Manifestet är ju bara en drift med mannens sätt att beskriva kvinna, rakt upp och ner. Hon är ju själv en sorts pacifist och jag upplever att hon hatar våld mest av allt på jorden. Även om det sen slutar med att hon skjuter Andy Warhol. Men jag tror ändå att manifestet är ett antivåldsmänifest.

– Som hon skriver i manifestet, som är så otroligt roligt, när hon ska lista de värsta manstyperna – först är det våldtäktsmän och misshandlare, sen är det dåliga diskjockeys och löjliga musiker. Då kan man nästan se en biografisk historia växa fram i de märkliga, satiriska och knäppa detaljer som stundtals dyker upp. Hon driver ju med oss alla, alla vi som lutar oss mot psykologin och religionen och Freud och Aristoteles och Platon. Man kan se exakt i texten att det är Aristoteles gamla beskrivning av kvinnan som hon bara har vänt på och beskriver mannen på samma sätt. Hon kan ju sin idéhistoria.

Sara Stridsberg beskriver arbetet med att skriva skönlitteratur som att det ger henne tillåtelse och möjlighet att tänka på någonting väldigt länge. Utan att behöva bestämma sig för en snabb åsikt.

– Som i *Beckomberga* – min förra roman – och frågan om de utsatta, sjuka, om de gamla mentalsjukhusen, ensamheten, människorna på gatorna, alla de frågor som virvlar runt oss hela tiden. Den var ju ett sätt att få tänka på de frågorna väldigt länge. Och förhoppningsvis, i bästa fall, fungerar litteraturen så att läsaren går igenom en slags värld och upplevelse, en slags serum skapas som blandar sig med det egna blodet.

Så har det varit för henne när hon läst ibland, att världen inte ser riktigt likadan ut när hon kliver ut ur berättelsen igen.

– Jag upplever att allt språk som inte är konstnärligt försöker att skjuta bort det som är svårt att härbärgera – utsatta människor, saker vi inte står ut med. Fattigdom, orättvisor. Man kallar människor för tiggare, då måste man inte relatera till dem trots att de är morsor och farsor som alla andra.

hemska kvinnan i universum, för den ensamma bag-ladyn. Jag tänkte på en sorts universella Valeries med handväskan full av anteckningar – anteckningar om världen där hon tittar på den ur ett perspektiv som människor som är väldigt inordnade i världen och har väldigt mycket makt och inflytande inte riktigt ser.

– För mig var hon också många ensamma kvinnors öde med sina bagar, gående längs olika gator.

Hon trodde inte att någon riktigt skulle läsa den boken. Och såg den främst som en sorts tröstbok.

– Jag ville ge henne nånting... jag minns att jag läste att hon hade en silverkappa när hon gick på gatorna och sålde sex i Tenderloin district i San Fransisco mot slutet. I romanen låter jag hennes mamma sy in små silvertrådar på insidan av kappan som

JAG BRUKAR NOG HÅLLA MIG TILL NÅN SORTS REALISM OCH 'ÄR MAN DÖD SÅ ÄR MAN DÖD.

Om man i stället beskriver verksamheten – människor som står och ber om pengar utanför den lokala mataffären – så är det som att man minns att det är vanliga och riktiga människor. Det är det man kan göra i romanen, där beskriver man vad en människa gör i stället för att etikettera. Då minns man att det är en människa som står där bakom ordet, inte en tiggare, ett ord som slungar den människan flera ljusår bort från en själv.

Är det där detaljtänkandet en del av lockelsen i att skriva?

– Jag vet inte. Det är bara ett stort sug som finns hela tiden mot att skriva. Och mot vissa ämnen, som i fallet med *Beckomberga* då den institutionen utövade nån sorts sug på mig. Men jag vet egentligen inte vad den där lockelsen består av, eller varför den finns där, jag vet bara att den finns där.

I BÅDE NOVELLEN *American Hotel* och i pjäsen med samma namn, i romanen *Beckomberga* och i pjäsen *Konsten att falla*, finns språkbilden av fåglar som flyger inomhus – genom rum, korridorer, ut och in genom fönster. Jag undrar om Sara Stridsberg haft någon obehaglig upplevelse av en fågel inomhus som satt sina spår.

– Jag har mest fått in småfåglar ibland, jag fick det i våras. En liten, jättegullig, som bara var rädd och satt på golvet.

– Fåglar är väl både skrämmande och representanter för den totala friheten. Och att de också iakttar människans liv på jorden. Vi är helt upptagna av oss själva och med att förstöra den här världen, så sitter det några där och betraktar oss... jag tycker ofta att man tittar upp och så sitter det en fågel och tyst stirrar på en från ett träd.

Hon brukar ibland drömma att hon flyger.

– Men det liknar väl också skrivandet, det är en sorts flygande, jag kan röra mig till alla platser, vara var som helst, landa i en skyskrapa i Detroit eller i ett mentalsjukhus eller i en annan tid. Man är kanske en sorts fågel också, som stirrar på människor

OCH DET KANSKE LITTERATUREN OCKSÅ ÄR – EN SORTS DESPERAT HANDLING ATT LAGA DEN TRASIGA, VÄRLDEN, TRÖSTA DEN OTRÖSTADE.

utan att säga nåt. Läger saker på minnet. Samlar på saker.

Gör du det?

– Inte systematiskt. Men jag märker att saker fastnar. Jag kan se en mamma på tunnelbanan och minnas hennes exakta uttryck 15 år senare, som alltid hamnar i en bok eller en pjäs till slut. Men det är mycket som försvinner förstås, men många saker fastnar. Men så har alla människor – de där sakerna man inte glömmet, men man vet inte alltid varför. De tycks vara obetydliga detaljer men de kommer alltid tillbaka. Nåt

ansikte man sett nångång.

Sara Stridsberg berättar om konstnären Lenke Rothman och hennes utställning *Att hopfoga den sönderfallande världen* på Forum för levande historia. Lenke Rothman överlevde förintelsen och hennes konst handlar mycket om att laga det nazismen tog sönder. Med tyg och tråd.

– Att skriva kanske är att försöka laga en trasig värld. Eller sätta på ensamma kvinnor silverkappor för att trösta dem. Det är samma sak som att bli nåns mamma när man redan är död. Men det är också extremt

desperata tankar, och det kanske litteraturen också är – en sorts desperat handling att laga den trasiga, världen, trösta den otröstade.

Att befinna dig i de där världarna, att skriva dem, lagar det nånting i dig?

– Absolut. Jag vet inte hur eller varför, men så är det. Definitivt. Bitar av mig själv i världen – en mentalsjukhus-bit, en gatan-bit, en Sara-bit, en annan bit av mig. Allt är en blandning och det går egentligen att titta, jag skulle kunna visa rad för rad var det kommer från. Det kommer kanske inte alltid någonstans ifrån, men som det där med ett ansikte i tunnelbanan, ett ansikte utanför affären.

När Sara Stridsberg var liten upplevde hon det som att det hela tiden saknades någonting i hennes liv, som en saknad efter Gud, eller att hon väntade på ett mirakel.

– Min stora barndomsdröm var att jag skulle uppfinna en gigantisk maskin. En fantastisk maskin. Från det jag var två-tre år har jag haft stora fantasier om det, som jag tror sen har blivit skrivandet. För det var som att jag skulle hitta nåt som låg utanför den värld jag levde i, utanför mig själv. Som jag bara strävade efter.

– Jag minns att jag cyklade runt på min trehjuling och försökte greppa det där, tänka ut hur jag skulle göra. Jag hade ingen kompetens och ingen begåvning för att bygga en maskin.

Vad skulle maskinen göra?

– Vet inte. En evighetsmaskin. Nåt som inte fanns i världen, som var större än världen. Som jag tänker sen är det böckerna, skrivandet, att det var det jag fick. Jag kunde inte leva utan den där maskinen, då är livet meningslöst. Och så är det med att skriva. Man kan trösta sig på ett privat plan. Men också världens sorger och allt man har att hantera med orättvisor och lidande, litteraturen är i alla fall ett försök att kunna hantera det. 📧

SARA BRITA STRIDSBERG

FÖDD: 29 augusti 1972 i Solna, växte upp nära Råsunda och gick mycket på matcher som liten.

GÖR: Skriver. Romaner och dramatik. Vilket oftast sker sittande med datorn i knäet i sängen eller i fåtöljen. "Jag tror att skrivandet bygger på att det sker i nån slags enslighet, man är lite ful och halvnaken. Eller så är det bara för att jag inte vill gå ut".

AKTUELL: Med romanen *Kärlekens Antarktis*.

DET RÄCKER!

Det räcker att visa lite omtanke för att göra
en medmänniskas dag bättre.
Du kan till och med rädda någons liv.
Varje medmänsklig handling har betydelse.

facebook.com/stadsmissionen

facebook.com/gorinteskallnadpamanniskor

**STOCKHOLMS
STADSMISSION**

Svenska kyrkan

ULF STOLT

BÖRJAN PÅ NÅGOT

Natt. Stjärnhimmel. Med Yttersta tvärgränd i ryggen och det månskensbelysta vattnet och resten av stadens silver och sten och upplysta fönster långt där nedanför och längre bort, åt vilket håll jag än vände mig, så kunde jag inte låta bli annat än att tänka på det.

Jag hade under dagen fyllts av ett dovt vemod, ett lätt obehag, en sorts insikt som gett en slagrutesvag dirrning någonstans precis nedanför mellangärdet.

Tänk om det redan är försent?

Ett flygplan blinkade sig över himlen på väg mot Arlanda – det flög för högt för att destinationen skulle kunna vara Bromma – och när vinden grep tag lite så klonkade det ena lossnade fästet till en reklambanderoll i metallstaget på en kranbil stående en bit snett bakom.

Jag kom att tänka på filmen *The Swedish Theory of Love* som kom för något år sedan. Bilderna på alla likriktade skuffgubbar i hatt och kittvita svep, 85 000 som gick i 1 maj-tåget och visionen från 1972 som strävade efter att göra varje människa i Sverige helt oberoende av någon

annan människa – med staten som garant för oberoendet. Jag minns den där tiden. Minns det där Sverige. Såg med egna ögon på alltför nära håll den sociala ingenjörskonstens skrämmande bakslag där nere i provinsen, i både vår trappuppgång och i andras.

I dag är vi statistiskt sett världens mest ensamma folk. Och ensamma människor är rädda människor. Och rädda människor söker tröst.

I DAG ÄR VI STATISTISKT SETT VÄRLDENS MEST ENSAMMA FOLK. OCH ENSAMMA MÄNNISKOR ÄR RÄDDA MÄNNISKOR. OCH RÄDDA MÄNNISKOR SÖKER TRÖST.

UPP I RULLTRAPPAN på Mariatorgets tunnelbana tidigare på kvällen scrollade jag Twitter och såg att NMR – detta är renlärliga nazister, läs deras skrämmande avsiktsförklaring – precis fått polisens tillstånd att demonstrera på Kungsholmen några veckor före valet. På hemsidan skriver de "Nu tar vi tillbaka vårt land – ut

med förrädarna ur riksdagen". Alla partier – även Sverigedemokraterna – räknas till förrädarna. Bara så ni förstår vad vi har att göra med här.

Ljus från en båt vid kajen nedanför Kungsholmstorg. Om några dagar har nazister marscherat där. Slagrutan i mellangärdet dirrar till.

Urnorna väntar sina svar. Här, och i landet utanför.

Jag tänker på visionen från 1972. Och

på alla ensamma hushåll i staden. Och på SD:s opinionssiffror. Och nazisterna som fått marschera på Kungsholmstorg. Och på ensamma rädda människor som söker tröst. Och vad det blir för tröst.

Jag tror inte det är försent. Men jag känner på mig att någonting börjat. Men att vi ännu inte inser vad det är. ☹

KLARAR DU 5 000 KRONOR

MER I HYRA?

Om marknadshyror införs på den svenska bostadsmarknaden kommer hyran att höjas rejält för dig som bor i hyresrätt. Det skulle innebära mindre pengar kvar på kontot varje månad.

Hyreshöjningarna skulle slå mot alla, oavsett var du bor. I storstäder skulle hyrorna höjas med omkring 50 procent, i mindre städer med upp till 30 procent. Hur skulle din ekonomi klara det? Skulle du kunna bo kvar?

Vi på Hyresgästföreningen arbetar för att du ska få en rimlig hyra. Alla har rätt till ett bra hem.

**Gör din röst hörd på hyresgastforeningen.se
#tapartiformanniskan**

Gatan är den allra viktigaste platsen för stadens politiska partier att nå ut med sitt budskap. Sociala medier i all ära, men det är dörrknackning, telefonsamtal och besök i stadsdelarna som är det nya i årets kampanj. Gatan och mötet i det offentliga rummet är alltså politikens viktigaste arena. TEXT GERD ERIKSSON ILLUSTRATION EMMA HANQUIST

RÖSTJAKT PÅ GATAN

Valkampanjen 2018 är i full gång och de politiska partierna har hektiska veckor framför sig. Situation Sthlm har pratat med tre av partierna i Stockholms kommunfullmäktige – Moderaterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, för att höra om vägen till väljarna nu går via andra kanaler än tidigare.

Om gatan som plats för spridning av politiska budskap och mötesplats för väljare och politiska företrädare alltså är den viktigaste kanalen för att nå ut. Eller om valstugor, torgmöten och valaffischer spelat ut sin roll nu när det finns Facebook, Instagram och Twitter?

– Vi har två kampanjteam, det digitala och det traditionella. Målet för oss det här valet är att bli partiet som är störst digitalt, det handlar främst om Facebook och Twitter. Att annonsera på Facebook är betydligt billigare än att annonsera i en dagstidning och vi har två personer som svarar på frågor från väljarna på de sociala plattformarna. Stockholm blir mer och mer digitaliserat och det flesta har Facebook, säger Erik Randberg, kommunikations- och analyschef på Moderaterna i Stockholms stad.

Trots att Moderaterna lägger lite mer pengar på den digitala satsningen det här valet än det förra, så säger ändå Erik Randberg att

det är mötet med människor och det personliga samtalet som ger mest i valkampanjen.

Och att det alltid varit så. Därför gör partiet en satsning på dörrknackning runt om i Stockholm.

– Vi ligger långt efter England och USA när det gäller kampanjarbete och personliga möten. Vi satsar på fler dörrknackningar än nånsin, 1 500 medlemmar från våra lokala föreningar kommer att vara ute och knacka dörr.

Dörrknackarna går två och två. De ber aldrig att få komma in utan tar samtalet på stående fot – både för deras egen säkerhet och för att ingen ska behöva ta in

främmande människor i sitt hem.

Hur gör ni när det krävs portkod för att komma in?

– Det är ett problem, i nästan hela innerstan är det så. Det är lättare att knacka dörr i villa- och radhusområden. Men det gäller att vara kreativ, kommer vi inte in i en port sätter vi upp en lapp om att vi bjuder på korv på ett våra möten i närheten.

ÄVEN PÅ VÄNSTERPARTIET i Storstockholm säger man att det personliga mötet med väljarna är det som ger mest – möten med människor på gator och torg och på deras arbetsplatser. Nytt för Vänsterpartiet det här

valet är att de har en telefonkampanj där medlemmar från lokalföreningarna ringer upp väljare som de tror kan vara intresserade av partiets politik.

Tidigare har Vänsterpartiet köpt sina valstugor, den här gången hyr de vita containrar och de är också något färre till antalet. De använder i stället röda lådcyklar och tält för att vara mer mobila och kunna finnas där stockholmarna finns.

– Med cyklar och tält kan kampanjarbetarna röra sig runt i stan på ett annat sätt än om de sitter i en valstuga. Det är få väljare som verkligen kommer in i en valstuga, och de som väl kommer in tar oftast bara ett flygblad

och går ut. Flitigaste besökarna i valstugorna är skolklasserna. Sen är det såklart också folk som stannar till utanför och snackar. Så visst spelar valstugorna fortfarande en roll, säger Sanna Sjögren, valledare Vänsterpartiet Storstockholm.

Vänsterpartiet använder sig av sociala medier i sin valkampanj, främst Facebook och Instagram. Inte så mycket för att sprida sitt budskap via annonser, utan för att bjuda in till aktiviteter som partiet anordnar på olika platser.

– Det kan vara en nachokväll med en av våra riksdagskandidater eller en cykelturné i de södra förorterna. Vi tror mer på att göra ►

JAG TROR ATT VÄLJARE UPPSKATTAR ATT DET FINNS ETT RIKT MATERIAL ATT VÄLJA BLAND SÅ ATT DE LÄTT KAN HITTA INFORMATION. Erik Randberg

saker tillsammans med väljarna i stället för att sitta på ett möte och prata. Det är viktigt att väljarna får komma bakom det politiska spelet, så att vi kan prata om politikens innehåll och de kan ställa följdfrågor.

MILJÖPARTIET I STOCKHOLM hade en stor digital satsning redan förra valet, nu har de ökat den ytterligare något och partiet finns både på Facebook, Instagram och Twitter.

De sociala medierna är ett av sätten för dem att få kontakt med stockholmarna för att kunna svara på frågor om deras politik.

– Den stora skillnaden mot förra valet är att vi är mer decentraliserade i vår valrörelse nu. Våra kampanjaktiviteter och möten med väljarna har vi ute i stadsdelarna. Vi vill att väljarna ska få möjlighet att träffa lokala miljöpartister där de bor, säger Mats Berglund, ordförande för Miljöpartiet i Stockholms stad.

Och medan Moderaterna satsar stort på sina valstugor som liknar tunnelbanevagnar och ska symbolisera det växande innovativa Stockholms, så är miljöpartiets valstugor i enkelt trä som går att öppna och fälla ut.

De står utplacerade på Rinkeby Torg, Medborgarplatsen och på Sergels Torg. Valstugan på Sergels Torg har solceller.

Vad det gäller affischering tror inte något av de tre partierna att de vinner väljare med hjälp av sina affischer. Men alla vill åt de bästa platserna i stan – vid knutpunkter där det rör sig mycket människor som exempelvis vid Sergels Torg och Slussen. Sedan är det ett idogt arbete ända fram till valet att ersätta affischer som rivs ner eller förstörs.

– För oss är affischerna ett sätt att få ut de viktigaste frågorna och visa våra främsta företrädare till kommunfullmäktige. När affischerna kommer upp runt om i stan är det också en signal till väljarna om att nu är

valet på gång och de ser vilka alternativ som finns. Det är ju bara tillåtet att affischera med politiska budskap fyra veckor vart fjärde år.

ÄN ÄR DET inget parti som vågat eller velat avstå affischeringen helt.

Däremot är Miljöpartiet restriktiva med antalet affischer och sätter upp färre än tidigare valår, samtidigt är det viktigt för dem att synas där andra politiska partier syns. Och Mats Berglund påpekar också att deras affischer är biologiskt nedbrytbara.

Sanna Sjögren från Vänsterpartiet menar att affischerna är ett sätt för partiet att visa upp sitt budskap i det offentliga rummet. Deras affischer fokuserar mer på budskap än på person och det kommer inte att vara några lokala vänsterpartister på affischerna i Stockholms stad. Däremot kommer partiledaren Jonas Sjöstedt synas på några av dem, eftersom han är en person som många känner igen.

Är det svårare att bedriva valkampanj i en storstad än i en mindre stad?

– I en mindre stad är det lättare att komma ut med sin lokala politik medan det i Stockholm lätt blir fokus på rikspolitiken. Vår utmaning är att försöka nå ut med hur vi vill förändra Stockholm, säger Mats Berglund på Miljöpartiet.

Sanna Sjögren i Vänsterpartiet, som själv kommer från en mindre ort, säger att i mindre städer känner de flesta igen lokapolitikerna, här i Stockholm vet folk knappt vilka de är som sitter i kommunfullmäktige.

Kan det bli för många politiska budskap och aktiviteter i det offentliga rummet under en valkampanj?

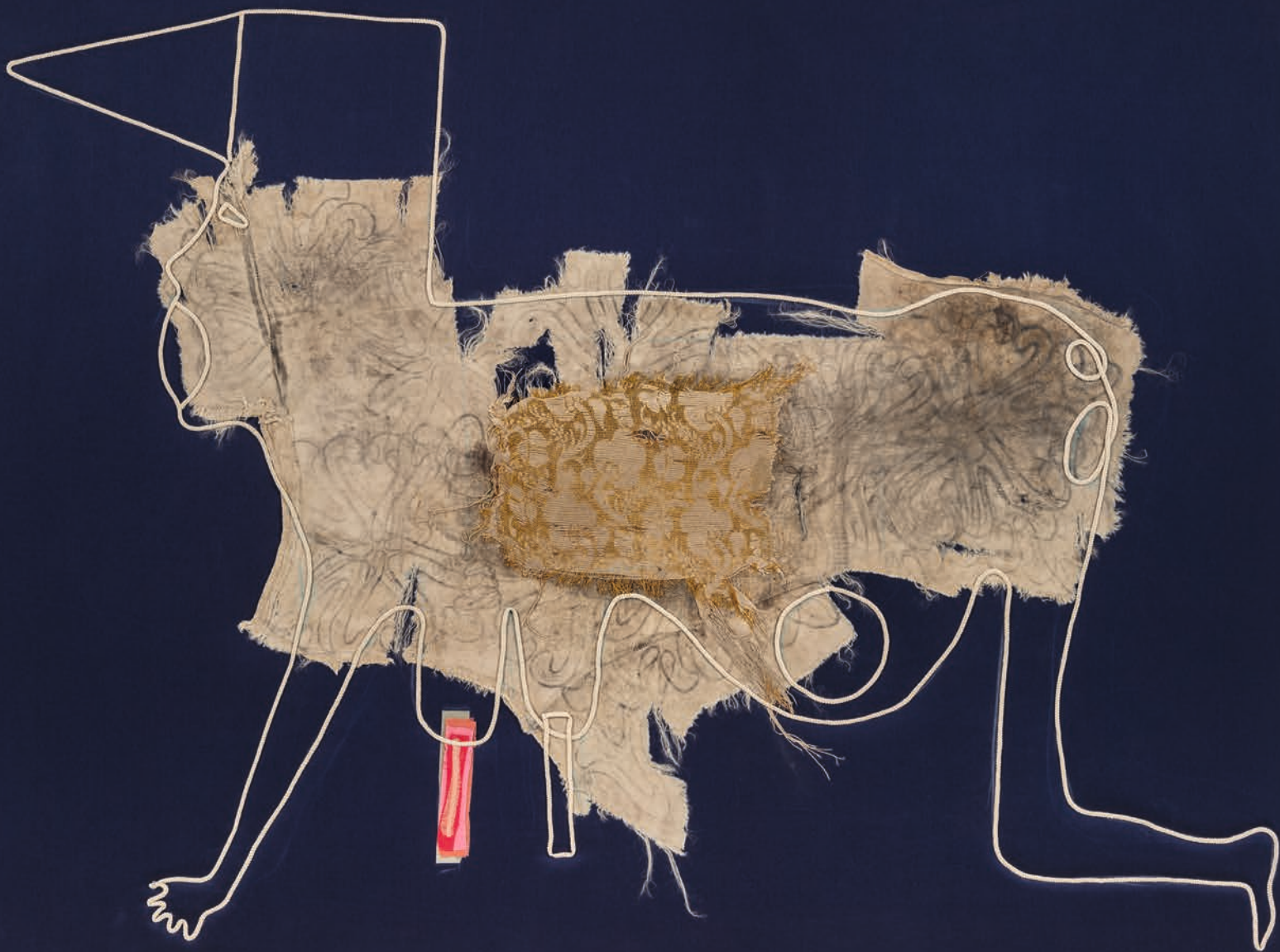
– Jag tror att väljare uppskattar att det finns ett rikt material att välja bland så att de lätt kan hitta information och göra ett aktivt val, säger Erik Randberg, Moderaterna i Stockholm. 📞

FAKTA

Enligt en undersökning från Novus är var sjätte medborgare ganska eller mycket negativ till politisk reklam. Det är en stor förändring jämfört med förra valet, 2014. Då var 16 % ganska eller mycket positiva, 2018 är 15 % ganska eller mycket positiva. 2014 var 30 % ganska eller mycket negativa, 2018 är 45 % ganska eller mycket negativa. Men det finns undergrupper som är något mer positiva till politisk reklam, framför allt de i åldern 18-29 år – där var 22 % mycket eller ganska positiva.

NY- / NEW MATERIALISM

5 SEP —————> 11 NOV

TONICO LEMOS AUAD ANDREA BÜTTNER ANDREAS ERIKSSON THEASTER GATES PETRIT HALILAJ KATRINE HELMERSSON
SHEILA HICKS ABDOULAYE KONATÉ ELLEN LESPERANCE ÉVA MAG BRITTA MARAKATT-LABBA LEE MINGWEI FRANCIS UPRITCHARD

BONNIERSKONSTHALL

Torsgatan 19, ons kl 12-20, tor-sön kl 12-17

Elisabeth Kämpe är Köpings enda Situation Sthlm-säljare. Det var här hon fick lägenhet efter åtta år i husvagn och tält i Stockholm. Och hon tycker att det är skönt att komma bort från storstan.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

MIN PLATS

V arje morgon cyklar jag en och en halv mil från Kolsva till Köpings centrum. Här går jag till organisationen Hela Människan för att hämta tidningar och surra en stund med folk. Tidigare sålde jag i Stockholm, på Klarabergsgatan vid Nils Ferlin-statyn. På nätet kollande jag runt i Sverige efter en lägenhet och såg en ledig i Kolsva, som är ett litet samhälle med 2 500-3 000 invånare. Och jag fick förstahandskontrakt, vilken känsla! Då hade jag legat i tält eller husvagn i åtta år, sommar som vinter. Det är ingen höjdare i regn och rusk och snö.

Jag frågade på Hela Människan om jag kunde sälja tidningen via dem här. Det blev grönt ljus, vilket var skönt. Jag säljer vid ICA Maxi och om jag är borta en dag undrar folk var jag tagit vägen – de bryr sig.

Jag trivs bra i Köping. Det var skönt att komma bort från storstan. Jag gillar lugnet

och har nära till skogen. Jag är uppvuxen på Österlen, där vi hade grisar, höns, hundar och katter. Sen har jag bott i Halmstad, Östersund och Stockholm på grund av olika jobb inom vården. Men efter att i Stockholm åkt ut från två andrahandslägenheter, eftersom den första jag hyrde av inte fick hyra ut i andrahand och den andra spelade bort hyrespengarna jag betalade in, slutade jag arbeta. Det gick inte att jobba natt och försöka sova på härbärge om dagarna.

Nu är det skönt att kunna stänga dörren om mig och brygga mitt kaffe när jag kommer hem för dagen. Då brukar katten komma. Han heter bara Kissen, han vill inte ha nåt annat namn. Och katter är envisa djur. Han har också varit hemlös. En dag satt han utanför min dörr och jamade. Nästa dag var han tillbaka. Jag frågade grannarna men ingen visste nåt, så jag köpte mat till honom och på den vägen är det – han flyttade in. ☺

STOCKPHOTO

Capio tar över vården för hemlösa

I MÅNGA ÅR har Ersta Diakoni bedrivit vård för hemlösa i Stockholm. Efter en kvalitetsupphandling tar Capio Maria över 1 september. HVB-hemmet Erstabacken byter inriktning och en mobil klinik ska ut på stadens gator, det är de två största förändringarna.

– Vi vet att många har vårdbehov och att många har ett begränsat förtroende för det offentliga Sverige. Vi ska kunna möta dem och då ska vården så mycket som möjligt kunna ske på deras villkor. Det ska bli en mycket bättre vård för alla hemlösa i länet, säger Jessica Ericsson (L), ordförande i landstingets beredning för hälsa, psykiatri och jämlik vård.

Vården har innefattat vårdcentralen Pelarbacken och ett mobilt team, samt Erstabacken som är ett HVB-boende med sjukvård och socialt stöd för somatiskt sjuka hemlösa personer. Placeringarna där har skett via Stockholms stad, medan landstinget har haft en slutenvårdsplats. Nu försvinner boendeplatserna och blir till tio slutenvårdsplatser, varav en för palliativ vård, för personer från hela länet.

Det finns många hemlösa personer från andra kommuner i länet som rör sig i Stockholms stad, dem har vi tappat bort tidigare. De har inte fått den vård som de har behövt, säger Jessica Ericsson.

Finns det risk för kortare vårdtider när det inte längre är ett boende?

– Man ska kunna vara inskriven där så länge det är slutenvård man behöver. Eller hospisvård. Det finns

inga tidsgränser, det är de medicinska behoven som avgör.

Överläkare Olle Frisén från Capio Maria blir medicinskt ansvarig för vården för hemlösa. Han säger att det blir en lättillgänglig vårdavdelning för personer som

har en kroppslig sjukdom och samtidigt ett komplext vårdbehov, men som inte kräver specialiserad sjukhusvård.

– Vi märker att det finns ett intresse från de stora akutsjukhusen att få hjälp med placering av de här patienterna. De som inte är i behov av att ligga kvar på den vårdnivån, men som är kroppsligt dåliga och behöver hjälp med fortsatt rehabilitering och att sköta sin medicinering. Det har varit svårt att placera dem nästan. Där ser vi nu möjligheter att föra över patienterna till vår avdelning.

Han menar att det också till exempel kan handla om personer som besöker Pelarbacken eller människor som det uppsökande teamet träffar.

– Till skillnad från tidigare behövs inget godkännande från socialtjänsten för att få en plats, de kan komma in direkt, säger Olle Frisén.

EN ANNAN FÖRÄNDRING är att den mobila verksamheten utökas till en läkarklinik i en ombyggd buss. Redan för ett år sedan var det tal

om att kliniken skulle börja rulla på stadens gator, men det sköts på framtiden. Nu uppger Olle Frisén att den kommer att vara startklar i början av september.

– Det blir en spännande verksamhet, vi kommer att vara ute mycket för att nå den grupp som är i behov av vård. Där kan vi ge den första vården och sen försöka länka personer vidare.

Pelarbacken hade i fjol närmare 15 000 besök och erbjuder distriktssjukvård, psykiatrisk

öppenvård, beroendevård samt tand- och fotvård. Enligt Olle Frisén kommer inte målgruppen märka någon skillnad där.

Det förekommer uppgifter om att tandläkarmottagningen försvinner, stämmer det?

– Det pågår diskussioner hur vi ska få till det. Vår ambition är förstås att det ska finnas tandvård där och att det blir en liknande verksamhet som tidigare, så vi jobbar på det. Det gäller att få till betalningskedjorna, för att säkra upp att det blir en struktur i det. Vi ska ha möte med socialtjänsten och jobbar på det väldigt intensivt. Jag ser tandvård som oerhört viktig. Vi vill ha helheten.

Enligt landstingspolitikern Jessica Ericsson finns inga tvivel om tandvårdens framtid.

– Den kommer att vara kvar. Definitivt.

MARIA HAGSTRÖM

Användning av cannabis ökar

ANDELEN I DEN vuxna befolkningen som använt cannabis det senaste året ökade mellan 2013 och 2017 från 2,5 till 3,6 procent. Det är den högsta siffran som noterats i Sverige, enligt studien Vanor och konsekvenser från CAN. Vanligast var det att ha använt cannabis "två till fyra gånger" på ett år – 35 procent av användarna.

– Bland kvinnor är uppgången tydligast bland de under 50 år och bland män i åldern 30-49 år. Män i åldersgruppen 17-29 år är den grupp där flest använt cannabis senaste året, 12,3 procent, säger Mats Ramstedt, forskningsansvarig på CAN.

Varför har användningen ökat?

– Vi spekulerar i en kombination av ökat utbud och ökad efterfrågan. Tull och polis gjorde rekordstora beslag 2017, 4,5 ton mot två ton 2013. Polisen har också uppfattningen att det finns mycket narkotika, vilket även noterats i Stockholms krogmiljö. Legaliseringsvägen påverkar svenskarnas syn på cannabis i mer liberal riktning så att det uppfattas som mer "normalt" och mindre riskabelt – det senare får stöd i studier av skolelever där färre tror att det är farligt att röka cannabis, säger Mats Ramstedt.

MARIA HAGSTRÖM

20%

har använt alkohol för att lindra psykiskt eller fysiskt lidande.

Ännu fler – närmare hälften – känner oro för en person som självmedicinerar med alkohol. Det visar en undersökning av Kantar SIFO på uppdrag av Systembolaget. Där uppger också sex av tio kvinnor, 18–29 år, att det är vanligt att dricka för att dämpa stress och kunna slappna av. Över hälften av männen i samma åldersgrupp dricker ibland för att våga delta i sociala sammanhang. De äldre männen, 65–79 år, utmärker sig när det gäller att använda alkohol för att kunna somna.

KOM OCH FIRA MED OSS!

HYRESGÄSTERNAS DAG – EN DAG FÖR HELA FAMILJEN!

Välkommen till en festlig, fartfylld och folklig dag som kommer att innehålla manifesterande, bostadspolitiska tal, artistuppträdanden och en massa roliga aktiviteter för hela familjen. Under dagen kommer vi även att överlämna vykort med namnunderskrifter från hela Sverige till de politiker som vill bestämma över bostadspolitiken efter valet.

Vi tror att ett tryggt Sverige skapas av trygga människor, och att trygga människor skapas i trygga hem. Att ett eget hem är en mänsklig rättighet och grunden till att vardagen och livet ska fungera. Vi tycker att alla har rätt till ett bra hem. Tillsammans gör vi skillnad!

NÄR: Lördag 1 september klockan 12–16

VAR: Utemiljön framför Norra Latin i Stockholm

HUR: En festlig, fartfylld och folklig dag för hela familjen

Läs mer på hyresgästföreningen.se

Hoppborg
Artister på scenen
Ballongskulptörer
Ansiktsmålning
Minglande varitéartister
Prova-på-aktiviteter
5-kampsaktiviteter

Renaida Braun
Artist

Dogge Doggelito
Artist

Marie Linder
Förbundsordförande
Hyresgästföreningen

Hyresgästföreningen

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Den felfria människan

● Vara felfri, perfekt, sköta kroppen och det yttre, yoga, springa, gå på gym. Bära rätt kläder (färg och märken), ha fint jobb, bostad i "fina" områden och "fina" vänner.

Det var den felfria människan som Hitlers nazityskland byggde sin propagandamaskin på (Berlin OS, deras propaganda filmindustri), arisk ras, blå ögon, stark och överlägen (felfri) liksom Sovjetkommunismens socialistiska realism med stark och överlägsen arbetare, arbetarklass (felfri). Bostadslösa (lösdrivare), arbetslösa, zigenare, sexuellt avvikande, handikappade och politiskt oliktankande - alla som var på sitt sätt annorlunda, lite udda, sopades under mattan och gömdes för att inte smutsa ner det ideala felfria samhällets falska och korrupta utsida.

Samma utveckling ses mer och mer i dagens Sverige: Håll dig borta, utanför om du inte har 20 betal- kreditkort i plånboken, fina kläder och rätt utseende för att handla i vår butik, bo i vårt bostadsområde eller njuta av vårt kulturutbud. Det sistnämnda regleras redan effektivt med pris-sättningen: fattigas fel är att vara fattig (alltså inte felfri).

Människan med fel har svårt att köpa teater eller konsert biljetter för 700-1 000 kr eller SL kort som kostar 830 kronor för att åka dit och njuta av kulturen.

SIGN: LIVINGSTONES

Till Marian

Jag tog min hatt, jag tog min jacka och min väska i din hall. Men jag kommer aldrig att glömma breven som du skrev. Gråt inte, gråt inte när jag gått iväg. För min kärlek kommer att finnas där, alldeles nära, nära hemma hos dig. För du har alltid varit min vän och du visade mig vem jag är. Älskling förstå, jag tackar dig min kära Marian.

MARKKU

En ny spegelbild

● Det börjar smyga sig på mig med små, små steg från olika håll... Och det är så himla efterlängtat, så glädjande när jag precis återigen upptäckt min sanna, verkliga skönhet i spegeln. Eller när jag verkligen känt tacksamheten för första gången, som är den underbaraste känsla som ger så mycket glädje, trygghet, styrka, allt det jag så nödvändigt behöver för att orka kämpa mig vidare och framåt.

Eller när jag börjar uppfatta att det

kanske finns andra potentialer i mig än ett vara en narkoman. Men alla dessa affekter skrämmer mig så pass att jag stänger av, går in i min trygga kokong av en förvrängd verklighet. Det känns som jag absolut inte får må bra, inte får vara duktig.

Får inte vara annat än bäst på att vara sämst.

Ångesten släpper när jag är destruktiv. Fast en omedveten ångest ger mat åt mitt självhat och min självkänsla. Mat som dödar mig sakta

men säkert, som säger att jag skall inte tro något om mig själv, att veta min plats som helt värdelös.

Det är tryggt att vara kvar i offerkoffan där allt är tryggt och likadant, jag slipper förvänta mig något av mig själv. Och inte har jag fått bevis på motsatsen så himla ofta att jag skulle kunna tro annat heller.

Men min smygande spegelbild visar sig oftare och oftare, så det kanske finns hopp ändå...

SIT 74

De innersta rummet

● I det innersta rummets mörker, där vilar min inre viljas fåglar.

Där kan man få tid att växa, likt en fjärl som slår sina första vingslag. Att få växa som i vakuum, men med tid att få de innersta ljustrålarnas skiftande färger att få den där känslan... Känslan av oöverbundenhet.

Där smygande tyngdlöshet kan få växa sig större, starkt och växande som med ljusets hastighet. Ett förhoppningsfullt men vacklande ljussken.

Kan där mina drömmar få tid att andas? Kan där, som i en glänta av

minnesvirvar... Kan jag där få känna mig levande igen? Få känslan av oöverbundenhetens drömmar att slå ut i verklighetsrus... Där vacklar mitt hjärtas slag igen.

I de innersta rummets trevande ljustrålars sken. Trevande som i en dunkel dimma, men där kan man nu skymta en strimma hopp igen. Där kan då kanske mina inre sinnen få slå rot. Där rötterna slingrar sig under fötter likt floder, forsande. Där minnesvirvar får dimmors sken att glöda, där får minnen liv igen.

EMMA SÖDERBÄCK

En ny lag

● Mårds lag - då all teknik når sin gräns, och kan omöjligt bli bättre än vad det redan är.

Utvecklingen stannar och nya uppfinningar slutar att dyka upp i samhället. Elbilen Tesla är verkligen där tekniken inom bilatillverkningen nått sin gräns. Skulle det serietillverkas ännu snabbare bilar så skulle dom bara bli farligare. Batterier har vissa regler. Dom utsöndrar batterisyra i naturen, så dom får enligt reglerna inte hålla längre än vad batterierna redan kan hålla. Jobbigt för naturen om man skulle tillverka batterier som höll i flera år. Det skulle bli mycket syra. Det är ändå ganska billigt att ladda sina batterier.

Snart tror jag också att grafiken på datorer och konsoller når sin maximala gräns för hur bra bilden kan

bli. Musiken har snart nått sin gräns också. Men dom flesta använder fortfarande stereo. I 5.1 eller 7.2-system är det möjligt att höra flera olika slags ljud än vad som är möjligt med bara en eller två högtalare. Men dom flesta gör/lyssnar på musik i stereo.

"Mårds lag". Många jobb kommer försvinna. Staten som är beroende av skattepengar från arbetare kommer få problem att anställa politiker och poliser. Många kommer kanske till och med överge ekonomin och lära sig överleva utan pengar. Tråkigt för staten som måste ha pengar för att kunna finnas.

Slut på poliser som trakasserar lokalbefolkningen där man bor? Slut på ökända socialmyndighetspersoner som förstör kärnfamiljerna där vi bor?

Mårds lag, bra eller dåligt?

ANONYM

Barn är alltid barn

● Barn är alltid barn om man är vuxen. En vuxen kan ha barnasinnnet kvar och vissa barn kan vara lillgamlare.

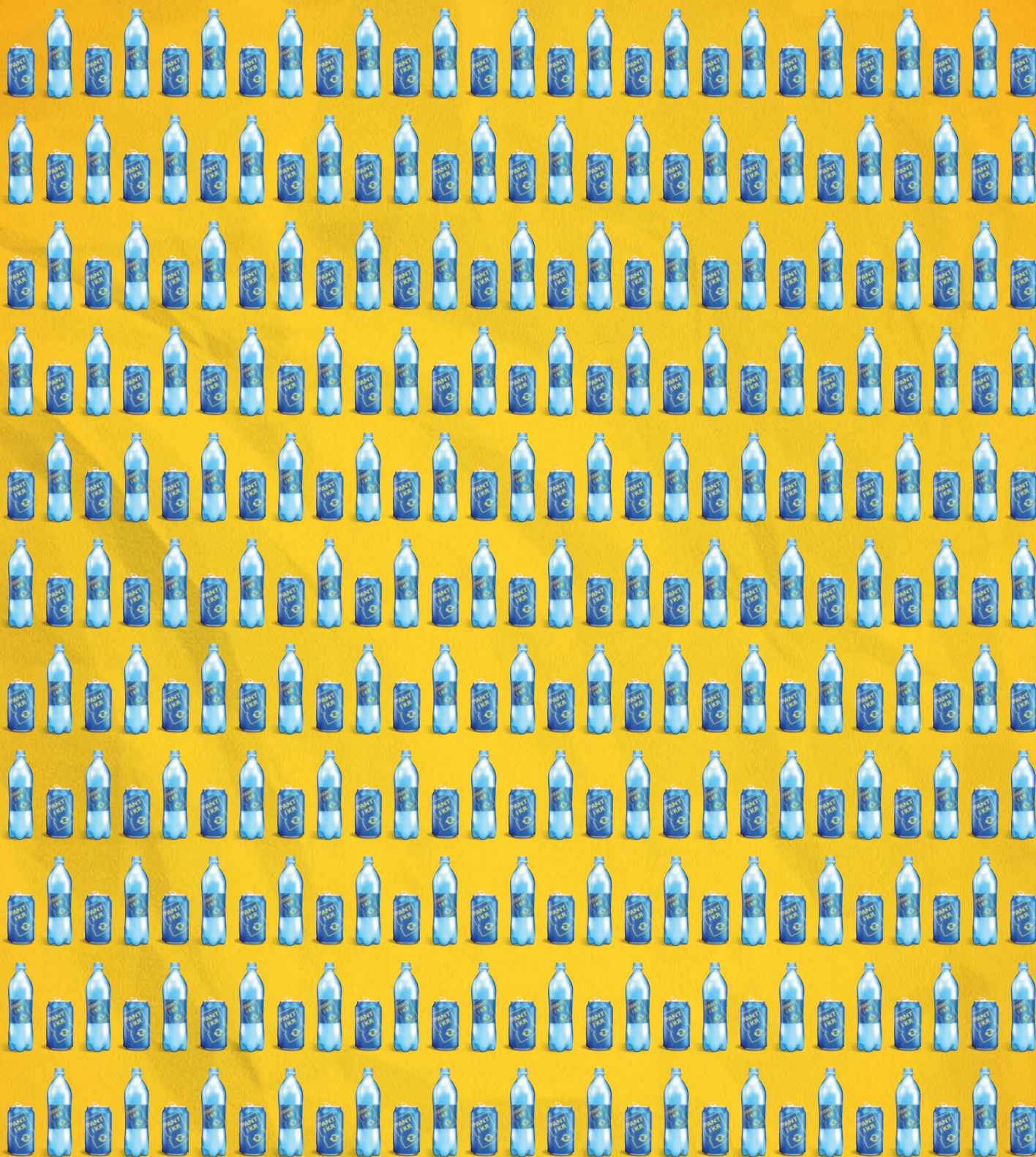
Hmm, det där låter lite småkrångligt, knappt så jag förstår det själv.

Men man måste faktiskt inte förstå allt. Om en vuxen exempelvis säger åt sina barn att "du får inte trampa i den nylagda cementen", så kan du ge dig sjutton på att så fort du vänder ryggen till så har du ett fotavtryck där. I värsta fall står det en gummistövel kvar som regnmätare, eftersom barn är nyfikna på vad som händer om de gör saker de inte får göra.

Det här gäller även vissa vuxna som kanske inte förstår samhällets regler eller språk. Jag tänker lite på hur jag själv är - jag är datadyslektiker eftersom att när jag växte upp fanns det inga datorer. Så när det gäller det så är barn och ungdomar mycket smartare än vad jag själv är. När det gäller knivar och andra farliga saker så förstår jag oftast bättre än vad ungdomar och barn gör, detta för att jag är äldre och har mer livserfarenhet.

Man kan inte göra som på tv eller dator i verkligheten utan att det kan få fruktansvärda konsekvenser. Summa summarum är att vuxna inte alltid är bäst utan att barn och ungdomar kan lära oss också. Mera förståelse i vårt gemensamma samhälle är något som alla måste tänka på.

DAGGE

Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Årsta, Frihamnen och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik.

Läs mer på www.pantamera.nu. Tack för att du pantar!

PANTAMERA

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Utflykt till Mellerud

● Den 23 juni åkte jag och min mamma till Vänersborg först och kollade om min mormors gravsten var okej. Men gravstenen behövde tvättas av för att man såg inte namnet på den.

Sen kom vi till Mellerud till hotellet som vi låg på. Vi gick ut och promenerade lite på stan och det har ändras lite från när vi var där sist i Mellerud. Nordeabanken har de tagit bort helt där och några till, sen gick vi tillbaka till hotellet och åt middag.

Sen har de god frukost på morgonen. Men det har varit jättevarmt hela veckorna, ibland hade vi regn där också men mest soligt. Vi kunde inte vara ute så länge så vi skulle hälsa på några som bor i Mellerud men de var inte hemma när vi var där. Då gick vi till hotellet och kollade på tv och tog det lugnt i stället.

Sen åkte vi från hotellet den 28 juni med taxi hem till Nykvarn. Men jag ville inte åka därifrån. Jag hade vänner som jobbade på hotellet men jag sa till dem att jag kommer tillbaka och hälsar på.

SUSANNE 294

Hyndans Hörna

● Där mitt i vår salong låg hon uppå rosenblad gnomandes en munter sång bekväm, så skön och glad

Så diskret i rummets hörn beskådar jag den sköna där hon stjälpit båd stjälk o törn svårt vassa, hårda, gröna

Hon min stora kärlek när och som rosen häftigt röd är

Mitt hjärta så för henne blöder men man blir båd två o trötter

av att smärtsamt stå i hörn på tå med svårt blödande fötter

JAN WALLIN

En dag i maj

● Jag hade varit vid Skanstull och tittat lite på kläder, det var inte nåt jag fastnade för så jag gick vidare mot skoavdelningen där jag såg ett par skor som jag tyckte var fina. Jag började prova och dom var bra. Gick vidare mot andra hyllor och såg ett par andra också. Eftersom dom första jag såg var ganska billiga så köpte jag bägge två.

När jag kom ut från affären gick jag mot Medborgarplatsen, tänkte att jag tar en promenad till Centralen jag har ju ändå inget för mig. Så jag kan ju gå dit och sälja lite Situation Sthlm. Jag har ju min plats vid centralen och åtta tidningar i väskan.

När jag nästan kom fram till Medborgarplatsen var det någon som sa: "Är det inte Lena?"

"Jo" sa jag "men vem är du?" Men exakt då jag frågat såg jag ju att det

var Annika. Vi kramade om varandra, hade inte sett varandra på över tio år så det var verkligen roligt. Hon frågade var jag hade varit, jag sa att jag kom direkt från en affär som har billiga kläder och skor.

"Men jag är ju på väg och tittar efter skor" sa hon, så jag följde med henne till affären där jag varit. Vi pratade med varandra på väg till affären och hon berättade att hennes dotter var tillsammans och gift med en kille som kallades Krisse, jag tänkte direkt på syrrans unge och med en snabb förklaring visade det sig att det var han som hennes dotter var gift och hade tre barn med. Snacka om att världen är liten, sa vi.

Annika och jag umgicks mycket när vi var i 20-årsåldern på åttioalet. Nu var vi utanför affären så jag följde med henne in. Hon gillade vita skor

så hon köpte ett par vita gympadonjor för 300 kronor, jättefina, sen gick vi tillbaka till Medborgarplatsen igen. Vi pratade om mycket som hänt genom åren, det var verkligen roligt att träffa henne, hon skulle med tunnelbanan vid Medis så vi bytte telefonnummer. Sen gick hon ner mot tunnelbanan och jag gick Götgatsbacken upp och fortsatte min promenad mot Centralen.

När jag kommit fram till min plats på perrongen där Norrlandstågen går tog jag upp mina tidningar och började sälja, det var en bra dag, behövde inte alls stå så länge innan jag sålt klart. När jag var färdig gick jag till McDonalds, köpte lite käk, sen tog jag tunnelbanan hem. Annika och jag fortsatte att hålla kontakten så vi pratade och träffas lite då och då.

LENA FREIJ

Rättvisa

Jag slår ett slag för våra äldre. Vi är hemlösa. Det är valtider. Hur skulle det vara om man hjälpte våra pensionärer som byggt Sverige? Skit i om vi är hemlösa. Vem bryr sig om oss? Vi klarar oss.

Våra gamla får gå och leta pant och äta frukost i kyrkan. Hur rättvist är det? Ta hand om våra äldre så vi hemlösa slipper se deras misär.

MAGDALENA 407

Vän

Jag har en god vän som brukar hälsa på två gånger om året men han dricker alltid för mycket. De tre första dagarna går allt bra men när han får syn på ett Systembolag blir allt lite jobbigt.

Han kan inte gå och river ner allt i husvagnen för han är så jävla klumpig, allt har gått så fort. För ett par år sedan gick det bra men det här året har vi kastat ut honom tre gånger. Dagen efter minns han ingenting.

Han kommer tillbaka till husvagnen och allt är lugnt sedan var det dags igen, samma visa, utkastad. Tråkigt för han är en himla bra vän.

406

**FÖLJ OSS PÅ
INSTAGRAM**

@situationsthlm

Hyresgästföreningen

**VI SÄGER NEJ TILL
MARKNADSHYROR!**

DET SKULLE LEDA TILL HÖGRE HYROR

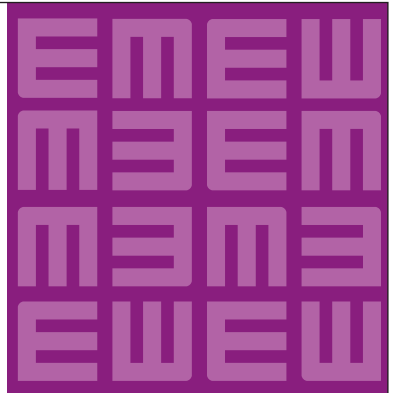
**– Och ännu fler
som inte har råd
med ett eget hem.**

STOCKHOLMSREGIONEN

↑ +46%

**ALLA HAR RÄTT
TILL ETT EGET HEM**

Läs mer på www.marknadshyror.info

Vi bryr oss om människorna,
husen och staden.

einarmattsson.se

EM
EINAR MATTSSON

**Stockholmarna är födda här.
Och någonstans.**

**Välkomna alla nya i stan, här ska det gå
snabbare att börja jobba och studera.**

miljöpartiet de gröna

STOCKHOLMS STAD

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-54595394

Abaton
PRODUKTION AB

**ANDERS
BODIN
FASTIGHETER**

BESQAB

Acne 艾可尼

APOTEK ICA

BOLIDEN

Active Catering
SEDAN 1988

AL
ATRIUM LJUNGBERG

Bonnier
Fastigheter

ADITRO

fonden
ARBETSGIVARFONDEN TILL VÅRAT 2004 FÖR FÖRETAGEN

BOBY
BOTKYRKABYGGEN

advokatfirman sallnäs

BRANDKONTORET
Prästgataströms fastighetsbolag
BRANDKONTOR

ADVOKATFIRMAN ÅBERG & CO

bravida
VI OGER FASTIGHETER LIV

ADVOKATBYRÅN
Thomas Bodström

ashurst

brunnberg&forshed
ARKITEKTKONTOR AB

afa
FÖRSÄKRING

ASSA ABLOY

**Brücke
diakoni**

AHRBOM & PARTNER
ARB & ARKITEKTKONTOR AB

Attendo

BTH BYGG

Akademikerförbundet SSR

Autoexperten

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

Akademikernas
a-kassa

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

BYGGNADS

ALLBA

bee

Capio Geriatrik

ALM

bergkrantzarkitekter

Capio Maria

Capio Ätstörningscenter

H2M

CEDERQUIST

f Fastighets

HAMMARBY IF

centric

frank ADVOKATBYRÅ

CR
CERTÉ REVISION

HAMMER & HANBORG

**CHINA
TEATERN**

HANSA PROJEKT

Colly
ETT FÖRETAG I INDUTRADE

FCG

HEBA
FASTIGHETS AB

COSMO CONSULT

FF Profilreklam AB
www.ffprofilreklam.se

Hertz

COWI

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHIS MINNE

Danske Bank

Flinks JÄRN

ADVOKATBYRÅN
Thomas Bodström

ashurst

brunnberg&forshed
ARKITEKTKONTOR AB

afa
FÖRSÄKRING

ASSA ABLOY

**Brücke
diakoni**

AHRBOM & PARTNER
ARB & ARKITEKTKONTOR AB

Attendo

BTH BYGG

Akademikerförbundet SSR

Autoexperten

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

Akademikernas
a-kassa

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

BYGGNADS

ALLBA

bee

Capio Geriatrik

ALM

bergkrantzarkitekter

Capio Maria

Capio Ätstörningscenter

H2M

CEDERQUIST

f Fastighets

HAMMARBY IF

centric

frank ADVOKATBYRÅ

CR
CERTÉ REVISION

HAMMER & HANBORG

**CHINA
TEATERN**

HANSA PROJEKT

Colly
ETT FÖRETAG I INDUTRADE

FCG

HEBA
FASTIGHETS AB

COSMO CONSULT

FF Profilreklam AB
www.ffprofilreklam.se

Hertz

COWI

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHIS MINNE

Danske Bank

Flinks JÄRN

ADVOKATBYRÅN
Thomas Bodström

ashurst

brunnberg&forshed
ARKITEKTKONTOR AB

afa
FÖRSÄKRING

ASSA ABLOY

**Brücke
diakoni**

AHRBOM & PARTNER
ARB & ARKITEKTKONTOR AB

Attendo

BTH BYGG

Akademikerförbundet SSR

Autoexperten

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

Akademikernas
a-kassa

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

BYGGNADS

ALLBA

bee

Capio Geriatrik

ALM

bergkrantzarkitekter

Capio Maria

Capio Ätstörningscenter

H2M

CEDERQUIST

f Fastighets

HAMMARBY IF

centric

frank ADVOKATBYRÅ

CR
CERTÉ REVISION

HAMMER & HANBORG

**CHINA
TEATERN**

HANSA PROJEKT

Colly
ETT FÖRETAG I INDUTRADE

FCG

HEBA
FASTIGHETS AB

COSMO CONSULT

FF Profilreklam AB
www.ffprofilreklam.se

Hertz

COWI

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHIS MINNE

Danske Bank

Flinks JÄRN

ADVOKATBYRÅN
Thomas Bodström

ashurst

brunnberg&forshed
ARKITEKTKONTOR AB

afa
FÖRSÄKRING

ASSA ABLOY

**Brücke
diakoni**

AHRBOM & PARTNER
ARB & ARKITEKTKONTOR AB

Attendo

BTH BYGG

Akademikerförbundet SSR

Autoexperten

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

Akademikernas
a-kassa

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

BYGGNADS

ALLBA

bee

Capio Geriatrik

ALM

bergkrantzarkitekter

Capio Maria

Capio Ätstörningscenter

H2M

CEDERQUIST

f Fastighets

HAMMARBY IF

centric

frank ADVOKATBYRÅ

CR
CERTÉ REVISION

HAMMER & HANBORG

**CHINA
TEATERN**

HANSA PROJEKT

Colly
ETT FÖRETAG I INDUTRADE

FCG

HEBA
FASTIGHETS AB

COSMO CONSULT

FF Profilreklam AB
www.ffprofilreklam.se

Hertz

COWI

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHIS MINNE

Danske Bank

Flinks JÄRN

ADVOKATBYRÅN
Thomas Bodström

ashurst

brunnberg&forshed
ARKITEKTKONTOR AB

afa
FÖRSÄKRING

ASSA ABLOY

**Brücke
diakoni**

AHRBOM & PARTNER
ARB & ARKITEKTKONTOR AB

Attendo

BTH BYGG

Akademikerförbundet SSR

Autoexperten

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

Akademikernas
a-kassa

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

BYGGNADS

ALLBA

bee

Capio Geriatrik

ALM

bergkrantzarkitekter

Capio Maria

Capio Ätstörningscenter

H2M

CEDERQUIST

f Fastighets

HAMMARBY IF

centric

frank ADVOKATBYRÅ

CR
CERTÉ REVISION

HAMMER & HANBORG

**CHINA
TEATERN**

HANSA PROJEKT

Colly
ETT FÖRETAG I INDUTRADE

FCG

HEBA
FASTIGHETS AB

COSMO CONSULT

FF Profilreklam AB
www.ffprofilreklam.se

Hertz

COWI

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHIS MINNE

Danske Bank

Flinks JÄRN

ADVOKATBYRÅN
Thomas Bodström

ashurst

brunnberg&forshed
ARKITEKTKONTOR AB

afa
FÖRSÄKRING

ASSA ABLOY

**Brücke
diakoni**

AHRBOM & PARTNER
ARB & ARKITEKTKONTOR AB

Attendo

BTH BYGG

Akademikerförbundet SSR

Autoexperten

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

Akademikernas
a-kassa

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

BYGGNADS

ALLBA

bee

Capio Geriatrik

ALM

bergkrantzarkitekter

Capio Maria

Capio Ätstörningscenter

H2M

CEDERQUIST

f Fastighets

HAMMARBY IF

centric

frank ADVOKATBYRÅ

CR
CERTÉ REVISION

HAMMER & HANBORG

**CHINA
TEATERN**

HANSA PROJEKT

Colly
ETT FÖRETAG I INDUTRADE

FCG

HEBA
FASTIGHETS AB

COSMO CONSULT

FF Profilreklam AB
www.ffprofilreklam.se

Hertz

COWI

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHIS MINNE

Danske Bank

Flinks JÄRN

ADVOKATBYRÅN
Thomas Bodström

ashurst

brunnberg&forshed
ARKITEKTKONTOR AB

afa
FÖRSÄKRING

ASSA ABLOY

**Brücke
diakoni**

AHRBOM & PARTNER
ARB & ARKITEKTKONTOR AB

Attendo

BTH BYGG

Akademikerförbundet SSR

Autoexperten

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

Akademikernas
a-kassa

inResonance
Always in Tune

LIPAC

NORDIA
SWEDEN • NORWAY • DENMARK • FINLAND • LAW

Propeller

seko
SERVICE- OCH
KOMMUNIKATIONSPAKET

SECURITAS

investor

LJUNG & SJÖBERG
PROACTIVE DRUG MANAGEMENT

norrenergi

Propeller Trim
SERVICE & FÖRSÄLNING

skye

Stockholm konst

iiiriiiis
utvecklingscenter

NYFORS™

Q-GRUPPEN

SIGNALISTEN

Stockholmshem

m3|BYGG

nytida

Q PARK

SHIS Bostäder

STOCKHOLM RELINING
Nya stommar utan stämning

LR Revision & Redovisning
Sollentuna AB

**OLOF PALMES
MINNESFOND**
Högsta styrelsen: 1918-1920
www.palmefond.se

rain
bow HÖRANEN ÅGÅRD

**skandia:
fastigheter**

STROMMA

**JANKE
WIKHOLM**

*M Ekholms
konsulttjänst AB*

ORIGO™
ARKITEKTER

RAMBOLL

SKL Kommentus

MANGOLD™
FONDKOMMISSION AB

**OSCAR'S
TEATERN**

RAMIRENT

SVALNER
Komplett skatterådgivning

JÖRGENSENS RÖR AB

**PALMÉR
REDOVISNING AB**

RETURPACK
pantamera.nu

MÖTEN & UPPLEVELSER
Skåvsjöholm

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

Kamasa-TOOLS®

Mekonomen

Parkman
Det personliga parkeringsbrevet

Riksbyggen
Rum för hela livet

SKB Stockholms Kooperativa
BOSTADSFÖRENING

Svenska kyrkan
STOCKHOLMS STIFT

**Knut Jönson
Byggadministration AB**

MEMFIS

RIVAL

SMÅA
SMÅFÖRETAGARNAS Å-KASSA

Svenska kyrkan
VÄSTERMALMS FÖRSAMLING

Kommunal.

Migruppen
SVENSKA MANAGEMENTGRUPPEN

playground

**Svensk
biblioteksförning**

KSF
KONSUMENT
FÖRENINGEN
STOCKHOLM

MIKAS
Etabl. 1986
STOCKHOLM

**precio
fishbone**

rubino
REKRYTERING

SPARTOI AB

SB
Svenska Bostäder

KUNGSLEDEN

nysa
moderaterna

Sandart&Partners

Spoon
it's a content agency

SVENSKT NÄRINGSLIV
CONFEDERATION OF SWEDISH ENTERPRISE

LE
LENNART ERICSSON
FASTIGHETER AB

M MOTIVATION SERVICE

**PRESS
DATA**

SAHRA

sg
Sportsground

Swedfund

L
Liberalerna

NALEN

**prima
gruppen**

SAMTRANS

**SYSTEM
BOLAGET**

LIME TRAVEL

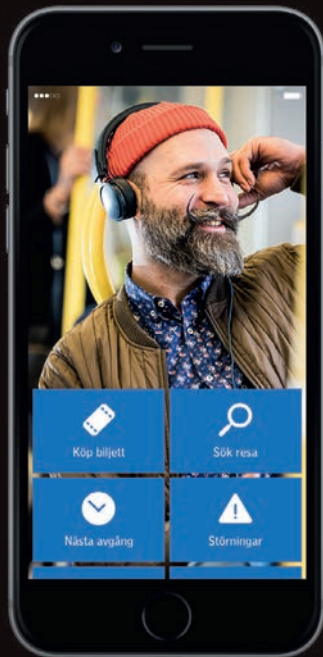
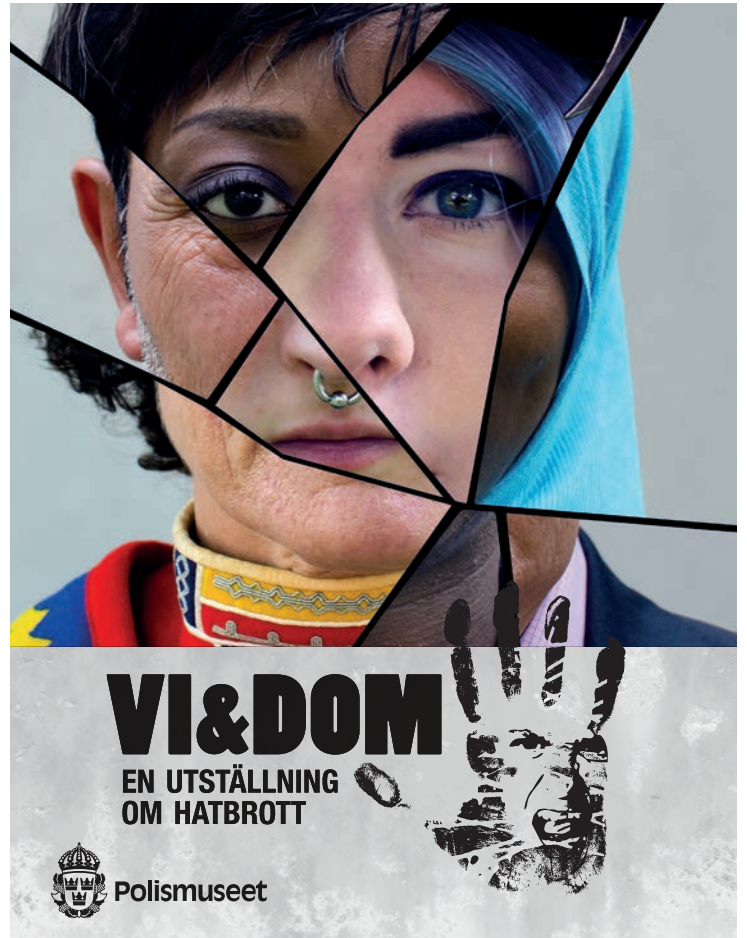
NF måleri ab

Development

SBAB!

Stavdal

TL
TL BYGG

En biljett till hela Stockholm.

Ta dig till City och vidare till 7080 destinationer i Storstockholm. På samma biljett.

Ladda ner SL-appen på App Store eller Google Play.

STOCKHOLMSKRYSSSET

Lös, skicka in och vinn

Som en liten paus i läsningen tycker vi att du nu, när du blåddrat ända hit, ska hämta en penna, lösa korsordet och skicka in det till oss.

Via vår intrikata sluppgenerator kommer sedan tre vinnare att dras bland de inskickade rätta lösningarna.

Den stolta vinnaren belönas med samlings-skivan *Ljusglimtar ur RadioSkugga* från det prisbelönta radioprogrammet RadioSkugga från 2012.

Andra och tredje pris är ett nyckelband med Situation Sthlms logga på.

Förra månadens vinnare:
Skivan *Ljusglimtar ur RadioSkugga*:

Emelie L. Rossander, Visby

Nyckelband:

Tarmo Oja, Uppsala
Lars Adeberg, Nacka

Se förra månadens lösning på sidan 44.

Stockholmskryssset är ett samarbete mellan Situation Sthlm och tidningen Kryssset, en månadstidning för alla kryssintresserade.

KRYSSSET

Bike in Tweed går årligen i Stockholm i September.

DEN VAR ANNE BOLEYNS SISTA ANHALT	HOPPA ÖVER	I MÄNNISKANS TJANST		REA-VARIANTEN FINNS	TRÄD I GATU-ADRESS	HÄMN FÖR ÖKEN-ÖKEN	URKUND FÅNGAR ÖGON-BLICKET	BLIR NERTRAMPAD I FARTENS TJUSNING	MUSIK-CAPO
HAR MÅNGA OM VADRET								SHEERAN FORM-GIVARE	
BLIR KNIV-SKÜREN I KÖKET				BRINGA	DISKUTERA BERÖRDE SÅ DET STÖRDE			HAR KAL I HÄGEN KANOT-LEDEN	
MILNES-NALLE		I HET-LUFTEN PUSTA-LAND				KANSKE KORT	EVIG-HET	TASSAR I SKOGEN TUPP-TOPP	VERBALT RIS
LITTE-RÄR ONKEL			GÄLLER ELLER					BETYDER OFTA INGEN-TING	VILL EJ KOMPRO-MISS-LÖSA
GJORDE NATT-UGGLAN	DEN TREDJE ÄLSKADE TEATER				PIPPIS UPPHOV	GJORDE S.JUSOVARE VID NIO? GÖR PR-LÄSTA		ILLA INFEK-TERAD	MOSIGT MINNE FRÅN MISSNÖJD PUBLIK
FULL-STÄNDIGT			SER RASANDE	FJÄSK-ÄNDE				SES HÖGA VISAN I	BAKVÄND
			TEMPUS	DRAG-KAMP			SYNDAR-RÄDDNING		
RIT-PLATS						KARNE-VÄLSTILL-STÄND NYCKEL-PÄRTI		KLOK KAN FJÄDER-FÄ	
MUSEI-MOGNA		FLIT		SURREA-LISTISK SALVADOR				LÄMNAR UTVISA-DE	
UPPHÖR VID SISTA SKOTTET				OST-UNDER-LÄG			KAN BE-LÄTNA HÄNDER		

Konstruktör: Marie Petersen-Engnell. Foto: Bigstock/Keating Sverige AB

Namn:

Adress:

Postadress:

Skicka in ifyllt kryss senast 18 september till: Situation Sthlm Timmermansgatan 38 118 55 Stockholm

"Vi försöker öppna upp staden mer."

Melissa Lindgren

FILMFESTIVAL Ett heteronormativt filmutbud och brist på gestaltningar av hbtq-personer gjorde att filmfestivalen Cinema Queer startades för åtta år sedan.

– Majoriteten av filmerna vi visar skulle aldrig annars nå en svensk publik, säger projektledaren Melissa Lindgren.

Årets festival, som pågår 25-30 september, visar 60 kort- och långfilmer. Varje dag sker ett specialevent.

– Vi letar upp olika spännande lokaler som tematiskt passar filmerna. Vi visar bland annat en fotbollsfilm i en gymnastiksal, har flera filmvisningar i ett garage i Slakthusområdet och vår invigning sker i ett cirkustält i Tantolunden. Vi försöker öppna upp

Oscar Eriksson och Melissa Lindgren, projektledare på Cinema Queer.

staden mer för vår publik.

I år finns ett särskilt fokus på latinamerikansk hbtq-film. Ett exempel är *Tranny Fag* av Kiko Goifman och Claudia Priscilla.

– Det är en jättehäftig dokumentärfilm om artisten Linn da Quebrada. Hon har kallats Brasiliens Beyoncé och är en transaktivist som kommer från favelan och skildrar klassperspektiv, transfobi och machokultur. Efter filmvisningen har hon en

konst på Club Backdoor.

En annan av festivalens filmer är *Mr Gay Syria* av Ayse Toprak, om två flyktingar som startar skönhets-tävlingen Mr Gay Syria för att sätta strålkastarna på flyktingfrågan och det faktum att många hbtq-personer inte kan ta sig från Syrien. Huvudpersonen Mahmoud Hassino kommer till Cinema Queer för ett samtal med RFSL Newcomers.

MARIA HAGSTRÖM

Manifest som tema i nytt bibliotek

KONST Med "manifest" som höstens tema öppnar konstabiblioteket Reading edge 29 augusti. Biblioteket ligger i c.off's lokaler på Körbärsvägen 9.

– Manifestet har en lång historia av att vara ett sätt för konstnärer och kulturskapare att manifesteras och visionera kring

konstens villkor och syften. Vi vill därför återvända till till manifestet som konstform och återupptäcka, undersöka och mobilisera fram en plats där manifest och samtidens och framtidens konst kan formuleras, säger Izabella Borzecka, initiativtagare till Reading edge. I biblioteket samlas artists books

och publikationer publicerade av oberoende aktörer. I anknytning till biblioteket kommer det arrangeras samtal, workshops och performance utifrån olika teman.

– Förhoppningen är att människor hittar hit och formulerar sina egna manifest, säger Izabella Borzecka.

ULF STOLT

Bara Träden kvar

MUSIK Bandet Träd, Gräs och Stenar lämnar nu stenarna och gräset bakom sig och kallar sig från och med nu enbart Träden. Vilket också är titel på nya plattan.

– Namnbytet är också ett sätt att frigöra sig från det gamla bandet och dess idiom och på så sätt öppna sinnen för att låta musiken ta nya vägar, säger Jakob Sjöholm, ende kvarvarande ursprungsmedlem.

Träden har releasekonsert för *Träden* på Fasching 1 september.

ULF STOLT

Värt att kolla upp:

I Fucked Up I Was a Child

Les Big Byrd

MUSIK Singel från kommande plattan *Iran Iraq IKEA*. Bandet, med Jocke Åhlund i spetsen, har hittat en elektronisk monotoni med tungt sväng som de väver smarta melodier kring.

Människan är den vackraste staden

Sami Said

BOK Berättelsen om San Fransisco från Afrikas horn, nu befinnande sig i norra Europa, tar fart från första meningen.

Neneh Cherry

LIVE I oktober kommer plattan *Broken Politics*. Den 6 september spelar hon på Trädgården.

ZELDA AV LINA NEIDESTAM

I DN:S OPINIONSMÄTNING två veckor före valet har S 27,8 % av väljarnas sympatier, M 28,5 % och SD 6,4 % – bara Kd och C har lägre siffror med 6,1 % vardera. Vid valet 2006 fick SD 2,9 % av rösterna.

En 18-årig man kör rakt mot en polisman som försöker stoppa hans bil vid Tenstaplan. Polismannen lyckas hoppa undan, men 18-åringen ramar en polisbil och skadar en kvinnlig polis.

Efter succén med *Millenium*-filmerna får Noomi Rapace den kvinnliga huvudrollen i uppföljaren till *Sherlock Holmes*.

I P1-dokumentären *Gåtan Göran Lindberg* framkommer uppgifter att han kunde gripits redan 2007, då en 17-årig våldtagen flicka gav polisen både delar av ett bilregistreringsnummer, ett bra signalement samt två mobiltelefonnummer med koppling till honom. Uppgifter som aldrig utreddes vidare.

Professor Hans Rosling tilldelas Kungliga Tekniska Högskolans Stora Pris 2010 på en miljon kronor. Han tänker ge den största delen av prissumman till sin familj som "övertidskompensation".

Hittills i år har Stockholmspolisen utvisat 62 tiggare från andra EU-länder.

En 42-årig momshandläggare på Skatteverket i Stockholm åtalas för att ha lurat Skatteverket på 120 miljoner kronor genom att godkänna felaktiga skattedeklarationer från bolag som ägts av hans kumpaner. Merparten av pengarna har förts utomlands och inte återfunnits.

Sajten donor.se är Sveriges första privata ägg- och spermabank på nätet. I Stockholm står 1 700 par i kö till IVF-behandling.

ALLT FÄRRE BARN ammas. 66,5 procent av alla sex månader gamla barn ammas helt eller delvis. Stockholm toppar amningsstatistiken på två månader gamla barn.

De fem första hemlösa personer som är del i stadens "Bostad-först"-projekt flyttar in i sina lägenheter.

Professor Hans Rosling tilldelas Kungliga Tekniska Högskolans Stora Pris 2010 på en miljon kronor.

Socialborgarråd Ulf Kristersson hoppas att projektet ska omfatta 200 personer om några år.

De nya träningsformen Piloxing – en mix av pilates och boxning – kommer till Sverige.

Stockholms universitet uppvisar ett svagt resultat i Högskolekolverkets

undersökning. "För låga krav och för stort glapp mellan gymnasiet och universitetet", tror några elever är anledningen till de sjunkande resultaten.

Solsidan tilldelas Kristallen i kategorin Årets bästa tv-program.

Stockholmsenkäten 2010 – besvaras av elever i årskurs nio samt

andra året i gymnasiet – visar att användningen av narkotika ökar bland Stockholmsungdomar. 16 procent av pojkarna och 10 procent av flickorna i årskurs nio anger att de någon gång använt narkotika. Alkoholkonsumtionen har dock generellt minskat.

Efter den anlagda branden i juni som totalförstörde Rinkebyakademiens hus, har höstens mentorsverksamhet startat upp igen i tillfälliga lokaler i Rinkebyskolan.

Enligt Medlingsinstitutets granskning är skillnaden mellan mäns och kvinnors löner i genomsnitt 14,8 procent.

Den sexuellt överförbara sjukdomen gonorré ökar i Sverige, 339 nya fall rapporterades till Smittskyddsinstitutet under första halvåret. Störst ökning ser man i Stockholm.

DE KUBANSKA KROKODILERNA Hillary och Castro på Skansenakvariet har fått ungar, döpta till Barack, Michelle och Obama. Krokodilerna kommer exporteras till djurparker i USA.

Om man sms:ar 245 till nummer 72103 kan man se trailern till filmen *Tusen gånger starkare* i sin mobil.

För första gången kräver arrangörerna till Lidingöloppet att deltagarna fyller i en hälsodeklaration.

Sverigedemokraterna kom in i 17 av länets kommuner och fick sammanlagt 38 mandat. Partiet kom inte in i Stockholm, Nacka, Solna, Lidingö, Danderyd, Täby, Vaxholm, Vallentuna och Österåker.

Under tre år ska Europas näst längsta träbro leda trafiken mellan Solna och Stockholm innan den rivs.

Två pojkar 15 och 18 år gamla har gripits, misstänkta för misshandeln av riksdagsman Fredrick Federley (C).

Ny Demokratis tidigare partiledare Ian Wachtmeister berättar i en intervju med DN att han är rådgivare till Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson.

Fyra av tio svenskar känner sig trötta och var tionde svensk blir nedstämd på hösten. Tröttast och deppigast är ungdomar och unga vuxna.

ULF STOLT

SVERIGEDEMOKRATERNA KOM IN I 17 AV LÄNETS KOMMUNER OCH FICK SAMMANLAGT 38 MANDAT.

SEP

1987 En säkring går i Kaknästornet och landet blir utan radio och tv i tre timmar. Och tv-programmet *På spåret* har premiär. Samma kväll.

2003 Utrikesminister Anna Lindh attackeras och knivhuggs allvarligt under en shoppingtur på NK. Hon avlider på Karolinska sjukhuset morgonen efter dådet.

2000 Laila Freivalds – då Sveriges justitieminister – tvingas avgå, efter avslöjandet om en kritiserad lägenhets- och bostadsrättsaffär på Kungsholmen.

BÄSTA UPPLEVELSERNA HITTAR DU PÅ **SHOWTIC.SE**

2ENTERTAIN OCH VICKY NÖJESPRODUKTION PRESENTERAR

GHOST

EN MUSIKAL OM ODÖDLIG KÄRLEK

PETER JOHANSSON MARIA LUCIA HEIBERG ROSENBERG GLADYS DEL PILAR BRUNO MITSOGIANNIS

ENSEMBLE och ORKESTER Svensk översättning och regi: ANDERS ALBIEN
Koreografi: JENNIE WIDEGREN & BIANCA FERNSTRÖM

**DEN OSCARSELÖNDADE FILMEN
- NU PÅ SCEN!**

SHOWTIC.SE Premiär 14/9 på China Teatern i Stockholm

2ENTERTAIN, LIVE NATION OCH VICKY NÖJESPRODUKTION PRESENTERAR I SAMARBETE MED SINCLAIR ENTERTAINMENT

HIS GREATEST SHOW

MARIANNE MORCK · JENS HULTÉN · GUNILLA BACKMAN · FRIDA ÖHRN
ELIN KÖNIG ANDERSSON · DANIEL MAURICIO · KARL NOREMO

PREMIÄR 20 SEPTEMBER 2018
CIRKUS STOCKHOLM
BILJETTER WWW.PETERJOBACK.COM

VICKY NÖJESPRODUKTION OCH 2ENTERTAIN PRESENTERAR

MUSIKALEN
SÅ SOM I HIMMELEN
AV KAY POLLAK, CARIN POLLAK OCH FREDRIK KEMPE

Filmsuccén blir musikal - premiär 13 sep!

PHILIP JALMELID MALENA ERNMAN
ANDERS EKBORG SARA JANGFELDT MORGAN ALLING
TUVA B LARSEN CHRISTOPHER WOLLTER M FL
Regi MARKUS VIRTA

SHOWTIC.SE

2ENTERTAIN PRESENTERAR I SAMARBETE MED BLIXTEN & CO

DINNER CLUB

HAMBURGER BÖRS. BILJETTER: SHOWTIC.SE
PREMIÄR 13 SEP 2018

OMG

ERIC GADD

SHOWTIC.SE

HAMBURGER BÖRS
LÅNGGATAN 4 • STOCKHOLM • SVEDEN

BRILJANT: Streckgubbe

.....
Jimmy Lundkvist, 28 år, från Västerås, är trafiklinjemålare och sätter färg på gatorna på Södermalm.
.....

ETT STRECK PÅ ett övergångsställe är 50 centimeter brett och tre meter långt. Och färgen är tre millimeter. Strecken kallas också för övergångsstockar eller zebror. Innan jag målar mäter jag med en tumstock eller ett måttband och kritslår sen med ett snöre så att det ska bli rakt. Det är också 50 centimeter mellan varje streck.

– Under ett pass målar jag mellan 500 och 1 000 meter streck och jag jobbar på natten när det är mindre trafik och färre folk i stan. Tidigare har jag jobbat i väster- och söderort, nu är Södermalm mitt område. Det gäller att lära känna området du jobbar i för att kunna planera jobbet och veta när flödet av människor och bilar är minst.

– Färgen är vit termoplast och innehåller både reflekterande material och friktionsglas, färgen på övergångsställen innehåller mer friktionsglas så att de inte ska bli hala. Jag har jobbat med det här i nio år och kan se skillnad i vithet på färgen från olika tillverkare.

– Trots att vi har en stor blinkande bil, reflexkläder och att det luktar lite starkt av färgen så ser inte folk att vi står och målar. De är som robotar och kan kliva rakt på strecket. Då blir det ett fotavtryck på strecket och de får färg under skorna.

– En gång om året ska strecken förnyas, men det går inte att måla när det är blött eller för kallt. Och är det riktigt varmt tar det längre tid för färgen att torka, kanske tio minuter i stället för fem. Vi vill ju att den ska torka så snabbt som möjligt för trafikens skull.

– Jag jobbar sju dagar och är ledig sju. Nästan alla som jobbar med att måla streck i stan bor ute i landet. När vi jobbar har vi övernattningsrum på firman i Huddinge.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

HAMMARBY – PITEÅ

9/9 15:00 HAMMARBY IP KÖP BILJETT
PÅ [HAMMARBYFOTBOLL.SE!](http://HAMMARBYFOTBOLL.SE)

**KOMMANDE MATCHER
I OBOS DAMALLSVENSKAN**

HAMMARBY IP HAMMARBY – K/ GÖTEBORG FC, LÖRDAG 22/9

HAMMARBY IP HAMMARBY – KRISTIANSTAD, LÖRDAG 29/9

KÖP DIN BILJETT PÅ HAMMARBYFOTBOLL.SE

**HAMMARBY
FOTBOLL**

PE
NORDENS SAMHÄLLSBYGGARE

PÅ HÖRNET:

Skarpnäcks Allé/Pilotgatan

"Trenderna med skägg kommer och går, jag har haft mitt hela tiden."

NAMN: Carl Svensson

ARBETAR: Pensionär

ÅLDER: 65 år

BOR: Skarpnäck

Hur länge har du haft ditt skägg?

– Sen jag var 15. Då fick jag en rakapparat av farsan, men den var så dåligt att det var lika bra att låta skägget växa. Trenderna med skägg kommer och går, jag har haft mitt hela tiden.

Var har du varit nu?

– Hämtat Metro i tunnelbanan, det gör jag i stort sett varje dag. Och så har jag köpt cigaretter och två Käck. De har visst bytt namn på Käck för det står "Cool" på dem. Nu ska jag gå hem och tvätta, jag har tvättstugan i dag.

TEXT **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Lars Tunbjörk

Tunbjörklandet– Blicken från sidan | 14 sept – 2 dec.

Denna unika utställning, sammanställd och kurerad av Maud Nycander och Hasse Persson, visar ett stort urval av Lars Tunbjörks samlade livsverk. Lars Tunbjörk började tidigt fotografera för press och hade en lång karriär både nationellt och internationellt. Parallellt arbetade han med sina egna projekt. Lars Tunbjörks fotografi präglas av en blick som var både unik och allmänmänsklig, lika fylld av humor som av svärta.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet sön–ons 9–23, tor–lör 9–01 | fotografiska.se

Fotografiska